

ฉบับ
2
2533
ฉบับ 1

ศาลแขวงลพบุรี

ฉบับ
2
2533
ฉบับ 1

จัดทำโดย

คณะข้าราชการตุลาการและอัยการศาลแขวงลพบุรี

๒๙ กันยายน ๒๕๓๓

ISBN 974-85693-2-2

209

ศาลแขวงลพบุรี

จัดทำโดย

คณะข้าราชการตุลาการและอัยการศาลแขวงลพบุรี

๒๖ กันยายน ๒๕๓๓

เลขที่	๒๕๗
เลขที่	๒๕๖๓
เลขที่	๒๕๖๓

ISBN 974-85693-2-2

สนับสนุนโครงการอบรมกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม

โดย

คุณจิว แซ่โง้ว

บริษัท ลพบุรี อำนวยชัย จำกัด

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เฟื่องฟ้าแลนด์

โดย คุณพิสันต์ เจริญทรัพย์ (ผู้จัดการ)

ร้านนิยมศึกษา

โดย คุณแวมณี กิรรัตนกาญจน์

คุณมนตรี บรรพพงศ์ และ คุณนิพนธ์ ธาราภูมิ

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเผยแพร่กฎหมาย
ตามโครงการเผยแพร่กฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งศาลแขวงลพบุรีได้ร่วมกับศาล
จังหวัดลพบุรี จัดสัมมนาเผยแพร่กฎหมายแก่กำนันในเขตจังหวัดลพบุรี ณ ห้องชมพู่
โรงพยาบาลอนันตมหิดล ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๓

คณะผู้จัดทำหวังว่า หนังสือเล่มนี้คงจะอำนวยประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านตาม
สมควร และคณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์
หนังสือเล่มนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะข้าราชการศาลและการและตุลาการศาลแขวงลพบุรี

๒๕ กันยายน ๒๕๓๓

สารบัญ

คำนำ	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
ประวัติและความเป็นมาของศาลแขวงลพบุรี	๑
จังหวัดลพบุรี	๓
เขตพื้นที่ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงลพบุรี	๔
อัตรากำลังของศาลแขวงลพบุรี	๕
บทที่ ๒ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง	๗
อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง	๘
อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา	๑๑
การไต่สวนชั้นอุทธรณ์	๑๖
บทที่ ๓ วิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง	
การจับกุม	๑๘
ผู้ต้องหา	๑๙
จำเลย	๑๙
การผิดฟ้อง	๒๐
การสอบสวน	๒๒
การส่งคดีของพนักงานอัยการ	๒๓
การฟ้องคดี	๒๔
คำให้การของจำเลย	๒๗
การพิจารณาของศาลแขวง	๒๗
การพิพากษาของศาลแขวง	๒๘
การอุทธรณ์	๒๘
การฎีกา	๒๙

บทที่ ๔ สถิติของศาลแขวงลพบุรี

สถิติคดีแพ่ง

๓๐

สถิติคดีอาญา

๓๒

สถิติคดีไต่สวนการชั้นอุทธรณ์

๓๖

สถิติการสืบพยาน

๓๖

สถิติวิเคราะห์

๓๗

วิเคราะห์สถิติ

๔๔

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญา

๔๖

ในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๔

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญา

๕๒

ในศาลแขวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญา

๕๔

ในศาลแขวง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗

พระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

๖๐

มาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐

พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น

๖๗

ศาลแขวงชลบุรี ศาลแขวงนครราชสีมา ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา

ศาลแขวงลพบุรี ศาลแขวงสุรินทร์ ศาลแขวงอุดรธานี

และศาลแขวงอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๓๒

พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ

๗๐

ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับ

ในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้น

ในบางท้องที่ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๒

(ก)

เพลงประจำกระทรวงยุติธรรม

มาร์ชยุติธรรม

๗๗

ทงมวลเพื่อยุติธรรม

๗๗

เทอติยุติธรรม

๗๘

ร้อง “เพลงเราชาวยุติธรรม”

๗๘

ประวัติเพลงพ็อน

สารบัญตาราง

ตาราง ๑	สถิติจำนวนคดีแพ่งจำแนกตามปี	๓๐
ตาราง ๒	สถิติจำนวนทุนทรัพย์พิพาทจำแนกตามปี	๓๑
ตาราง ๓	สถิติแสดงจำนวนการผิดฟ้องจำแนกตามปี	๓๒
ตาราง ๔	สถิติแสดงจำนวนคดีอาญาจำแนกตามปี	๓๓
ตาราง ๕	สถิติแสดงจำนวนจำเลยจำแนกตามปี	๓๔
ตาราง ๖	สถิติแสดงจำนวนเงินค่าปรับจำแนกตามปี	๓๕
ตาราง ๗	สถิติแสดงจำนวนคดีได้ส่วนชั้นสูตรพลิกศพจำแนกตามปี	๓๖
ตาราง ๘	สถิติแสดงจำนวนพยานที่มาเบิกความจำแนกตามปี	๓๖
ตาราง ๙	สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีแพ่ง กับจำนวน ทุนทรัพย์พิพาทจำแนกตามปี	๓๗
ตาราง ๑๐	สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีแพ่งกับคดีอาญา จำแนกตามปี	๓๘
ตาราง ๑๑	สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีอาญากับจำนวน จำเลยจำแนกตามปี	๓๙
ตาราง ๑๒	สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีอาญากับจำนวน เงินค่าปรับจำแนกตามปี	๔๐
ตาราง ๑๓	สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนจำเลยกับจำนวน เงินค่าปรับจำแนกตามปี	๔๑
ตาราง ๑๔	สถิติแสดงการเปรียบเทียบเพศของจำเลยในคดีอาญาจำแนกตามปี	๔๒
ตาราง ๑๕	สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างคดีการพนันกับคดีอื่น ๆ จำแนกตามปี	๔๓

บทที่ ๑

บทนำ

ประวัติและความเป็นมาของศาลแขวงลพบุรี

ศาลแขวงลพบุรีเริ่มเปิดทำการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ เดิมมีอาคารเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว ทรงบันหย้า หลังคามุงสังกะสี ยกใต้ถุนสูง ๑ เมตร มีห้องพิจารณาคดี ๑ ห้อง ห้องทำงานผู้พิพากษา ๑ ห้อง และห้องทำงานของจำศาลและธุรการ ๑ ห้อง ราคาค่าก่อสร้าง ๕๐,๐๐๐ บาท ปลูกอยู่ในที่ดินของกระทรวงยุติธรรมในเขตตำบลท่าหิน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี อยู่ห่างจากที่ทำการของศาลจังหวัดลพบุรีประมาณ ๑๐ เมตร แต่เนื่องจากอาคารที่ทำการเดิมเล็กและคับแคบไม่เหมาะสม ดังนั้น ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐบาลได้อนุมัติเงินงบประมาณ ๒,๑๓๗,๐๐๐ บาท เพื่อทำการก่อสร้างอาคารที่ทำการของศาลจังหวัดลพบุรีและศาลแขวงลพบุรี รวมทั้งบ้านพักหัวหน้าศาล โดยสร้างใหม่เป็นอาคารตึก ๒ ชั้น หลังคาทรงไทยเพียงหลังเดียว เพื่อให้ใช้เป็นที่ทำการของศาลจังหวัดลพบุรีและศาลแขวงลพบุรี ซึ่งทำการก่อสร้างลงในบริเวณที่ดินแปลงเดิม ดังนั้น ในระหว่างทำการก่อสร้างอาคารหลังใหม่นี้ ศาลแขวงลพบุรีจึงได้ย้ายที่ทำการชั่วคราวไปอยู่ที่สมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิงจังหวัดลพบุรี ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เมื่อได้ทำการก่อสร้างอาคารหลังใหม่เสร็จแล้ว ได้ทำพิธีเปิดทำการอาคารหลังใหม่ในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๐ และในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๑๐ ศาลแขวงลพบุรีก็ได้ย้ายที่ทำการจากที่ทำการชั่วคราวมาอยู่ ณ อาคารหลังใหม่ทางด้านปีกขวาชั้นล่างของตัวอาคาร และเปิดทำการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ ประกอบด้วยห้องพิจารณาคดี ๑ ห้อง ห้องทำงานของผู้พิพากษา ๑ ห้อง ห้องทำงานธุรการ ๑ ห้อง ห้องเก็บสำนวน ๑ ห้อง และห้องพัสดุ ๑ ห้อง

สำหรับผู้ที่มาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงลพบุรีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ มีรายนามดังต่อไปนี้

๑. นายเพรียบ	หุตากร	มี.ย. ๒๕๐๐-พ.ค. ๒๕๐๒
๒. นายสุเมธ	นวะบุศย์	พ.ค. ๒๕๐๒-พ.ค. ๒๕๐๓
๓. นายสนา	เกตุลาภผล	พ.ค. ๒๕๐๓-พ.ย. ๒๕๐๕
๔. นายเจียร	เจริญวัฒนา (ทำการแทน)	ธ.ค. ๒๕๐๕-เม.ย. ๒๕๐๖
๕. นายสุจริต	เสถียรกาล	พ.ค. ๒๕๐๖-เม.ย. ๒๕๑๑
๖. นายเล็ก	มะนุญพร	เม.ย. ๒๕๑๑-ก.ย. ๒๕๑๒
๗. นายอุดม	มั่งมิต (ทำการแทน)	ก.ย. ๒๕๑๒-พ.ค. ๒๕๑๓
๘. นายมณฑิเรศ	ตุจินดา	พ.ค. ๒๕๑๓-ม.ค. ๒๕๑๔
๙. นายอุดม	มั่งมิต (ทำการแทน)	ม.ค. ๒๕๑๔-เม.ย. ๒๕๑๔
๑๐. นายเทพ	ภักดีสุภผล	เม.ย. ๒๕๑๔-เม.ย. ๒๕๑๖
๑๑. นายปลิว	ผลชัย	เม.ย. ๒๕๑๖-เม.ย. ๒๕๑๘
๑๒. นายอรรถวิทย์	วรรณวิจิ	เม.ย. ๒๕๑๘-เม.ย. ๒๕๑๙
๑๓. นายประเสริฐ	อัทธ	เม.ย. ๒๕๑๙-เม.ย. ๒๕๒๐
๑๔. นายจองทรัพย์	เที่ยงธรรม	เม.ย. ๒๕๒๐-เม.ย. ๒๕๒๑
๑๕. นายประติษฐ์	ก้อนทอง	เม.ย. ๒๕๒๑-เม.ย. ๒๕๒๒
๑๖. นายพิชัย	พานิชสุข	เม.ย. ๒๕๒๒-เม.ย. ๒๕๒๓
๑๗. นายทวี	เพชรทองช่วย	เม.ย. ๒๕๒๓-เม.ย. ๒๕๒๕
๑๘. นายกนก	พรรณรักษา	เม.ย. ๒๕๒๕-เม.ย. ๒๕๒๖
๑๙. นายเสรี	ขุนทดนม	เม.ย. ๒๕๒๖-เม.ย. ๒๕๒๘
๒๐. นายยิ่งยง	ธัญธรรมรัตน์	เม.ย. ๒๕๒๘-เม.ย. ๒๕๓๐
๒๑. นายสัญญา	สุตจินดา	เม.ย. ๒๕๓๐-เม.ย. ๒๕๓๑
๒๒. นายสำราญ	สุชาติพงศ์	เม.ย. ๒๕๓๑-เม.ย. ๒๕๓๒
๒๓. นายอุกฤษฏ์	คล้ายสังข์	เม.ย. ๒๕๓๒-ธ.ค. ๒๕๓๒
๒๔. นายสำราญ	สุชาติพงศ์ (ทำการแทน)	ม.ค. ๒๕๓๓-พ.ค. ๒๕๓๓
๒๕. นายขวลิต	ชัยโชค	พ.ค. ๒๕๓๓-

อนึ่ง เมื่อราวปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๘ พระละโว้โรจนฤทธิ์ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “หลวงพ่อกิน” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางนาคปรก ขนาดหน้าตักกว้าง ๒ ศอก สูง ๔ ศอก ๓ นิ้ว ทำด้วยหินทราย เดิมอยู่หัววัดพระศรีมหาธาตุซึ่งเป็นวัดเก่าสมัยลพบุรี ได้ถูกคนร้ายพยายามที่จะลักลอบตัดเศียรท่านอยู่เสมอ ประกอบกับวัดพระศรีมหาธาตุที่ท่านประดิษฐานอยู่ก็อยู่ห่างไกลจากผู้คน ชาวบ้านจึงเห็นพ้องต้องกันว่าควรย้ายท่านไปประดิษฐานอยู่ในที่แห่งใหม่จะปลอดภัยกว่า และอดีตเจ้าศาลของศาลแขวงลพบุรี คือคุณกระจ่าง แจ่มกิจ ซึ่งเป็นคนสำคัญในการย้ายที่ประดิษฐานของท่านคนหนึ่งเห็นว่า ควรย้ายที่ประดิษฐานของท่านมาอยู่ยังบริเวณที่ทำการของศาลจังหวัดลพบุรี หลังจากนั้นคุณกระจ่าง แจ่มกิจ ได้ร่วมกับชาวบ้านสร้างซุ้มเพื่อใช้เป็นที่ประดิษฐานของท่านบนที่บริเวณประตูทางด้านทิศใต้ของที่ทำการของศาลแขวงลพบุรี ซึ่งอยู่ในบริเวณของศาลแขวงลพบุรี เมื่อสร้างซุ้มเสร็จแล้วได้อัญเชิญท่านมาประดิษฐานยังที่แห่งใหม่ดังที่ปรากฏเห็นอยู่จนทุกวันนี้ และอยู่ในความดูแลรักษาของศาลแขวงลพบุรีตลอดมาจนกระทั่งทุกวันนี้

จังหวัดลพบุรี

เมืองลพบุรีเป็นเมืองโบราณที่มีอายุเก่าแก่มากที่สุดเมืองหนึ่งของประเทศไทย ที่ตั้งของตัวจังหวัดลพบุรีในปัจจุบันก่อกำเนิดขึ้นเมื่อเมืองโบราณเดิม เมืองลพบุรีเป็นเมืองโบราณที่พัฒนามาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม และกลายเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา รวมทั้งยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์มาแล้วตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และได้พัฒนาตั้งถิ่นฐานอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทย ระหว่างเส้นละติจูดที่ ๑๔°๓๗' เหนือ ถึง ๑๕°๒๗' เหนือ และเส้นลองจิจูดที่ ๑๐๐°๒๕' ตะวันออก ถึง ๑๐๐°๒๒' ตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ ๖,๕๘๖.๖๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔,๑๑๖,๖๖๘.๗๕ ไร่ ลักษณะภูมิประเทศมีทั้งที่เป็นที่ราบที่เป็นลุ่มแม่น้ำ และที่ราบลอนลูกคลื่นสลับเนินเขา โดยบริเวณทางตะวันตกเฉียงใต้เป็นบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง หรือที่ราบดินตะกอนลุ่มแม่น้ำใหญ่ แต่บางแห่งก็เป็นที่ราบดินตะกอนลุ่มแม่น้ำเก่า บริเวณทางด้านเหนือและตะวันออกเป็นที่ราบลอนลูกคลื่นสลับภูเขาที่มีความสูงของพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ

และบริเวณทางคันไถมีลักษณะเป็นที่ราบ ซึ่งมีความสูงของพื้นที่ไม่สม่ำเสมอติดต่อกัน เป็นบริเวณกว้าง ภายในจังหวัดลพบุรีมีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำลพบุรี อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัด แม่น้ำป่าสัก อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด แม่น้ำบางขาม นอกจากนั้นจังหวัดลพบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับเขตจังหวัดต่าง ๆ หลายจังหวัด กล่าวคือ ทิศเหนือจดจังหวัดเพชรบูรณ์และนครสวรรค์ ทิศใต้จดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทองและจังหวัดสระบุรี ทิศตะวันออกจดจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดสระบุรี ทิศตะวันตกจดจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดอ่างทอง

ส่วนโบราณสถานที่สำคัญภายในเขตอำเภอเมืองลพบุรี ได้แก่ พระปรางค์สามยอด ศาลพระกาฬ เทวสถานปรางค์แขก ศาลลูกศรหรือศาลหลักเมือง พระนารายณ์ราชนิเวศน์ พระที่นั่งไกรสรสีหราช หรือพระที่นั่งเย็น บ้านพระยาวิชาเยนทร์ ประตุนัยประตุนิยัต และเพนียดคล้องช้าง สระมโนราห์ สระสวย สระแก้ว วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วัดนครโกษา วัดราชา วัดบันไดหิน วัดอินทรา วัดนิโครธ วัดบัน วัดไก่ วัดพระยาออก วัดสันเปาโล วัดกวีศรารามวรวิหาร วัดตองปุ วัดชีป่าสีตาราม วัดมณีชลขันธ์ วัดเสาชงทอง วัดเชิงท่า วัดป่าธรรมโสมณ วัดขาก

เขตพื้นที่ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงลพบุรี

เดิมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๑๗ ศาลแขวงลพบุรี มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะในเขตอำเภอเมืองลพบุรีเท่านั้น ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๑๗ กำหนดให้ศาลแขวงลพบุรีมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในเขตอำเภอโคกสำโรง อำเภอบ้านหมี่และ อำเภอท่าม่วงด้วย และต่อมาประกาศกระทรวงมหาดไทยได้แบ่งเขตท้องที่อำเภอโคกสำโรง แยกออกมาเป็นกิ่งอำเภอ ๒ แห่ง คือ กิ่งอำเภอสระโบสถ์ และกิ่งอำเภอโคกเจริญ แต่ทั้งกิ่งอำเภอสระโบสถ์ และกิ่งอำเภอโคกเจริญก็ยังคงอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงลพบุรีเช่นเดิม ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๓๒ กำหนดให้ศาลแขวงลพบุรี มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในเขตอำเภอพัฒนานิคมด้วย

ปัจจุบันศาลแขวงลพบุรีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบคลุมเขตพื้นที่ ดังนี้

๑. อำเภอเมือง
๒. อำเภอท่าม่วง
๓. อำเภอบ้านหมี่
๔. อำเภอโคกสำโรง
๕. อำเภอพัฒนานิคม
๖. อำเภอสระโบสถ์
๗. กิ่งอำเภอโคกเจริญ
๘. กิ่งอำเภอหนองม่วง

ส่วนพื้นที่อยู่นอกเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงลพบุรี มีดังนี้

๑. อำเภอชัยบาดาล
๒. อำเภอท่าหลวง
๓. กิ่งอำเภอลำสนธิ

อัตรากำลังของศาลแขวงลพบุรี

ศาลแขวงลพบุรีเปิดทำการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ มีข้าราชการประจำศาล ๗ คน ประกอบด้วย ผู้พิพากษา ๒ คน ข้าราชการธุรการ ๓ คน ลูกจ้าง ๒ คน มีนายเพียบ หุตางกูร เป็นหัวหน้าศาลคนแรก

ปัจจุบันศาลแขวงลพบุรี มีอัตรากำลังรวม ๑๓ คน ประกอบด้วยผู้พิพากษา ๒ คน ข้าราชการธุรการ ๙ คน ลูกจ้างประจำ ๒ คน ดังนี้

๑. นายขวลิต	ชัยโชค	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
๒. นายก่อเกียรติ	เอี่ยมบุตรลบ	ผู้พิพากษา
๓. นางสมปอง	วงศ์กระจ่าง	จำศาล
๔. นางสาวระพีพรรณ	รุ่งขจรกลิ่น	รองจำศาล (ประชาสัมพันธ์)

๕. นางสาววิลาวรรณ	ตลับเพชร	รองศาสตราจารย์
๖. นางสุรีย์	จักระโทก	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ (ช่วยราชการ)
๗. นายสมเนช	รณที	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๘. นางวรรณเพ็ญ	คลังทรัพย์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๙. นางสุธิดา	บุตรินาแพง	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๓
๑๐. นางสุภาภรณ์	บารมี	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๑. นางสาวมารยาท	อ่วมแก้ว	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๑๒. นายละออง	อินสว่าง	นักการภารโรง
๑๓. นายอำนาจ	คลังทรัพย์	พนักงานขับรถ

บทที่ ๒

อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง

จากการริเริ่มของคณะกรรมการอาชญากรรมวิจัย ซึ่งได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งศาลแขวง และการพิจารณาของศาลแขวงโดยวิธีรวบรัดต่อคณะรัฐมนตรี ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการ และมอบให้กระทรวงยุติธรรมรับไปพิจารณา ดำเนินการ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ประชุมอธิบดีผู้พิพากษาทุกภาค (เดิมเรียกว่าหลวงยุติธรรม) เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๔๙๗ เพื่อพิจารณาจัดตั้งศาลแขวงโดยยึดหลักการที่ว่า เพื่อแบ่งเบาภาระของศาลจังหวัด และเพื่อความสะดวกรวดเร็วแก่ราษฎรผู้เป็นคู่ความด้วยวิธีเร่งรัดให้คดีเล็ก ๆ น้อย ๆ เสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ศาลแขวงลพบุรีเป็นศาลหนึ่งในจำนวน ๑๖ ศาลแขวงหัวเมืองที่กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้น และเปิดทำการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจทำการไต่สวนหรือมีคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษานายเดียวมีอำนาจตั้งที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ (๑) ถึง (๕)

ในกรณีที่พิจารณาคดีอาญาตามมาตรา ๒๒ (๕) ถ้าศาลแขวงเห็นว่าควรลงโทษจำคุกจำเลยเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนดแล้ว ก็ให้มีอำนาจพิพากษาได้ แต่จะต้องให้ผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยนายหนึ่งตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย”

มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาคณโตคนหนึ่งมีอำนาจ

(๑) ออกหมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่งให้ส่งคนมาจาก หรือไปยังจังหวัดอื่น

(๒) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัย ข้าราชการข้อพิพาทแห่งคดี”

มาตรา ๒๒ บัญญัติว่า “ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษานายเดียว มีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ทำการไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาด คำร้อง หรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีแพ่ง

(๒) ทำการไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา

(๓) ทำการไต่สวนและมีคำสั่งในการชั้นสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๔) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งมีราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือจำนวนที่ฟ้อง ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

(๕) พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้ จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุก หรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนดแล้วไม่ได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ศาลแขวงเป็นศาลชั้นต้นและมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง และคดีอาญาเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของศาลจังหวัด และเพื่อความสะดวกรวดเร็วแก่ราษฎรที่เป็นคู่ความในการดำเนินคดีในศาลแขวง ซึ่งอาจจำแนกอำนาจพิจารณาพิพากษาที่สำคัญของศาลแขวงได้ดังนี้

๑. อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง

๒. อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

๓. การไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง

ในคดีแพ่ง ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งมีราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือจำนวนเงินที่ฟ้อง ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือเรียกว่าเป็นคดีที่มีจำนวนทุนทรัพย์ที่ฟ้อง ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

จำนวนทุนทรัพย์ที่ฟ้องไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หมายถึงจำนวนเงินหรือราคาทรัพย์สินที่โจทก์เรียกมากับคำฟ้องในขณะยื่นฟ้องเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงดอกเบี้ย

ค่าเสียหายในอนาคต หรือค่าฤชาธรรมเนียมด้วย ดังนั้นแม้ว่าโจทก์จะฟ้องขอให้
จำเลยชำระดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้อง ไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จ กับขอให้จำเลยชดเชยค่า
ฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์ ซึ่งเมื่อทำไปรวมกับจำนวนหนี้ทรัพย์ตามฟ้อง
ที่โจทก์เรียกมาในคำฟ้องแล้วเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ก็ตาม ศาลแขวงจึงมีอำนาจพิจารณา
พิพากษาได้

สำหรับคดีที่เรียกว่า คดี ไม่มีหนี้ทรัพย์หรือคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกชั้น ไม่
อาจคำนวณราคาเป็นเงินได้ หมายถึงคดีที่โจทก์หรือผู้ร้องมีใตกล่าวอ้างหรือตั้งข้อเรียกร้อง
เป็นจำนวนเงินหรือทรัพย์สิน แต่เป็นเรื่องที่ขอให้ศาลบังคับให้จำเลยกระทำการหรือละเว้น
กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือขอให้ศาลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์แก่
โจทก์หรือผู้ร้อง เช่น คดีฟ้องขับไล่ คำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก คำร้องขอให้ศาลสั่ง
เป็นคนสาปสูญ คำร้องขอให้ศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
 เป็นต้น คดีประเภทศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

ในกรณีที่โจทก์ฟ้องทั้งคดีหนี้ทรัพย์และ ไม่มีหนี้ทรัพย์รวมมาในคำฟ้องเดียวกัน
แล้ว ศาลแขวงจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือไม่ เช่น โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจาก
บ้านและที่ดินพิพาท พร้อมกับเรียกค่าเสียหาย ๕,๐๐๐ บาท เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าค่าเสียหาย
ที่โจทก์เรียกร้องอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงก็ตาม แต่คดีนี้คำขอตามฟ้อง
โจทก์ที่เป็นคำขอประธาน หรือวัตถุประสงค์หลักตามฟ้องสำคัญ คือ ขอให้ขับไล่จำเลย
ออกจากบ้านและที่ดินพิพาท อันเป็นคดี ไม่มีหนี้ทรัพย์ ดังนั้น ศาลแขวงจึงไม่มีอำนาจ
พิจารณาพิพากษาคดีนี้ ในทางกลับกัน ถ้าคำฟ้องอันเป็นประธานสำคัญหรือวัตถุประสงค์
หลักเป็นคำฟ้องหนี้ทรัพย์ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว แม้คดีนั้น
โจทก์จะมีคำขออันเป็นคดี ไม่มีหนี้ทรัพย์รวมมาด้วยก็ตาม ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณา
พิพากษาได้ เช่น โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยส่งมอบที่ดินแก่โจทก์แปลงหนึ่งตามสัญญาซื้อขาย
ที่ดินมีราคา ๕,๐๐๐ บาท พร้อมกับมีคำขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินแปลงดังกล่าวด้วย
 เป็นต้น เห็นได้ว่าคำขอประธาน หรือวัตถุประสงค์หลักตามฟ้อง คือ ขอให้จำเลยส่งมอบ
ที่ดินราคา ๕,๐๐๐ บาท แก่โจทก์ตามสัญญาซื้อขาย ซึ่งศาลแขวงย่อมมีอำนาจพิจารณา
พิพากษาได้

ในกรณีที่โจทก์ฟ้องคดีแพ่งต่อศาลแขวงแล้ว จำเลยยื่นคำให้การต่อสู้คดี พร้อมกับฟ้องแย้งมาด้วย ดังนั้น ศาลแขวงจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาฟ้องแย้งของจำเลยหรือไม่ กรณีฟ้องแย้งมีผลตามกฎหมายเหมือนกับคำฟ้อง ซึ่งหากทุนทรัพย์ในฟ้องแย้ง ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ แต่ถ้าหากฟ้องแย้งมีทุนทรัพย์เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท แล้ว ศาลแขวงก็ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ จำเลยต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป

การร้องสอดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ คือ การที่บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความในคดีร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความในคดี ศาลแขวงจะมีอำนาจพิจารณาหรือไม่ การร้องสอดอาจจำแนกได้เป็นสองประเภท คือ การร้องสอดเข้ามาเป็นโจทก์หรือจำเลยร่วมประเภทหนึ่ง และการร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความฝ่ายที่สามอีกประเภทหนึ่ง ในกรณีร้องสอดเข้ามาเป็นโจทก์หรือจำเลยร่วมย่อมถือตามทุนทรัพย์ในคดีเดิมเป็นหลัก เมื่อคดีเดิมอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงอยู่แล้ว ผู้ร้องสอดก็ย่อมร้องสอดเข้ามาเป็นโจทก์หรือจำเลยร่วมได้ ส่วนในกรณีร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความฝ่ายที่สาม ต้องพิจารณาว่าทุนทรัพย์ในคดีที่ร้องสอดเข้ามาอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวงหรือไม่ หากอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว ก็ร้องสอดเข้ามาในคดีในศาลแขวงได้ หากทุนทรัพย์ที่ร้องสอดเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ก็จะมาร้องสอดในคดีในศาลแขวงไม่ได้ แต่ต้องไปร้องสอดยังศาลที่มีอำนาจต่อไป

การร้องขอรับทรัพย์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๔๔ ประกอบมาตรา ๗ (๒) และ มาตรา ๓๐๒ วรรคแรก กำหนดให้คดีร้องขอรับทรัพย์ต้องไปยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี ดังนั้น หากคดีที่ศาลแขวงเป็นผู้ออกหมายบังคับคดีแล้ว แม้ว่าทุนทรัพย์คดีที่ร้องขอรับทรัพย์จะเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ก็ตาม ศาลแขวงก็ย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔ วรรคแรก เพราะการพิจารณาขอรับทรัพย์ถือเป็นการพิจารณาพิพากษาในเรื่องเดิมที่โจทก์ฟ้องจำเลยนั่นเอง

สำหรับอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลายนั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๔๙ บัญญัติว่า “ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เว้นแต่ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย” จากบทบัญญัติดังกล่าว ศาลแขวงย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลายได้.

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕, ๒๑, ๒๒ (๑) ถึง (๕) กำหนดให้ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีโทษอย่างสูงให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะพิพากษาลงโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน หรือปรับเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับไม่ได้

หากศาลแขวงหรือผู้พิพากษานายเดี่ยวจะพิพากษาลงโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน หรือปรับเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ก็ให้พิพากษาลงโทษได้แต่จะต้องให้ผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยคนหนึ่งตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย

ในกรณีที่จำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลได้รอกการลงโทษไว้ หรือรอกการกำหนดโทษไว้ เมื่อศาลแขวงพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยในคดีหลัง ศาลแขวงจะมีอำนาจนำโทษที่ศาลได้รอกการลงโทษไว้มาบวกกับโทษในคดีหลังได้หรือไม่ หรือจะมีอำนาจกำหนดโทษแก่จำเลยที่ศาลเดิมได้รอกการกำหนดโทษไว้หรือไม่ เพียงใด การรอกการลงโทษนั้น เป็นกรณีที่ศาลเดิมได้กำหนดโทษไว้แล้ว และศาลในคดีหลังต้องบวกโทษตามอัตราโทษที่ศาลในคดีเดิมได้กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๔ ดังนั้น ศาลแขวงจึงมีอำนาจพิพากษาให้บวกโทษในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลังได้ แม้ว่าผลของการบวกโทษจะทำให้จำเลยต้องรับโทษจำคุกเกินกว่า ๖ เดือน หรือปรับเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับก็ตาม ส่วนในกรณีการรอกการกำหนดโทษนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ถือว่า ผู้พิพากษาในคดีก่อนได้มอบหมายให้เป็นที่หน้าของผู้พิพากษาในคดีหลังที่จะพิพากษากำหนดโทษที่รอไว้ จึงมีผลเท่ากับเป็นการพิพากษาลงโทษจำเลย ดังนั้น ศาลแขวงจะพิพากษากำหนดโทษที่รอไว้ในคดีเดิมเกินกว่า ๖ เดือน หรือปรับเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการรอกการลงโทษและรอกการกำหนดโทษ แม้ว่าจะเกิน ๖ เดือน ศาลแขวงก็มีอำนาจกำหนดได้แต่ต้องไม่เกิน ๕ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ กำหนดให้การกักขังเป็นโทษทางอาญาแบบหนึ่ง แต่การกักขังมิใช่โทษจำคุกหรือโทษปรับ ดังนั้น ศาลแขวงจึงพิพากษาให้กักขังจำเลยที่ไม่ยอมชำระค่าปรับตามคำพิพากษา หรือเรียกว่ากักขังแทนค่าปรับได้ แม้เมื่อนับวันที่ต้องกักขังแทนค่าปรับจะเกิน ๖ เดือนก็ตาม เพราะเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ อันถือว่าเป็นการบังคับคดีอย่างหนึ่ง

ในกรณีที่ศาลเพิ่มโทษเพราะจำเลยไม่เซ็ดหลาบไปกระทำผิดอีก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑, ๙๓ นั้น ถือได้ว่าเป็นการพิพากษาลงโทษจำเลยในคดีนั้นนั่นเอง ดังนั้น เมื่อคำนวณการเพิ่มโทษแล้ว ศาลแขวงจะพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยเกินกว่า ๖ เดือนไม่ได้ ส่วนในกรณีลดโทษไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕, ๗๖ หรือลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ ให้ถือเกณฑ์กำหนดโทษที่จำเลยจะต้องได้รับจริงในท้ายที่สุดเป็นหลัก ในการพิจารณาหากว่าหลังจากมีการลดโทษแล้ว จำเลยคงต้องจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน เช่นนี้ ศาลแขวงย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

ในกรณีความผิดต่อกฎหมายหลายบท ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ กำหนดให้ใช้กฎหมายที่มีบทหนักที่สุดลงโทษแก่จำเลย ดังนั้น การยื่นฟ้องคดีความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท จึงต้องพิจารณาว่า ความผิดบทที่มีโทษหนักที่สุดอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงหรือไม่ ถ้าอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว ก็ยื่นฟ้องที่ศาลแขวงได้ หากเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงก็ต้องนำไปยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจต่อไป ส่วนในกรณีความผิดหลายกรรมต่างกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ กำหนดให้ศาลลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ในกรณีเช่นนี้ต้องพิจารณาความผิดแต่ละกระทงว่า มีอัตราโทษขั้นสูงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงหรือไม่ ซึ่งหากความผิดกระทงใดไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว การฟ้องคดีก็จะต้องแยก ไปฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจ แต่หากกระทงใดอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว แม้จำเลยจะได้กระทำความผิดหลายกรรมรวมหลายกระทง ซึ่งเมื่อรวมกันเข้าแล้วอัตราโทษจะเกินอำนาจพิจารณาของศาลแขวงก็ตาม ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาคดีเช่นนั้นรวมทุกกระทงความผิดเป็นคดีเดียวกันได้ และเมื่อพิจารณาคดีความผิดหลายกระทงดังกล่าวแล้ว

ย่อมมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำคุก หรือปรับเรียงกระทงรวมทุกกระทงความผิดได้ แม้ว่าเมื่อรวมโทษจำคุก หรือปรับแล้วจะเกินอำนาจพิพากษาของศาลแขวงตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕ ก็ตาม แต่ทั้งนี้โดยจำคุกหรือปรับดังกล่าวทุกกระทงความผิดจะต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายพระธรรมนูญศาลยุติธรรมกำหนดไว้ หากเกินกว่าอัตราที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมกำหนดไว้ ต้องให้ผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยนายหนึ่งตรวจสำนวน และลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙ ได้กำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ ๕ ประการ คือ ถักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวในสถานพยาบาล และห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยมิใช่โทษจำคุกหรือโทษปรับ ศาลแขวงจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยดังกล่าวแก่จำเลยได้ แม้ระยะเวลาที่ศาลใช้วิธีดังกล่าวแก่จำเลยจะเกิน ๖ เดือน ก็ตาม

นอกจากการรับทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒, ๓๓ และ ๓๔ หรือตามกฎหมายอื่น ๆ ศาลแขวงก็ย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาให้รับทรัพย์สินได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าทรัพย์ที่พิพากษาให้รับนั้นจะมีราคาสูงเท่าใดก็ตาม ทั้งนี้เพราะการรับทรัพย์สินมิใช่โทษจำคุกหรือโทษปรับที่กฎหมายได้จำกัดอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงไว้ และในทางกลับกันเมื่อมีเจ้าของซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำผิดได้ร้องขอคืนทรัพย์ที่ศาลพิพากษาให้รับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕, ๓๖, ๓๗ ศาลแขวงก็มีอำนาจพิจารณาส่งคืนทรัพย์สินที่ได้รับไว้ได้

ความผิดทางอาญาบางประเภท นอกจากกฎหมายจะกำหนดโทษให้จำคุกหรือปรับแล้ว ยังกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยกระทำ หรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือสั่งเพิกถอน หรือจำกัดสิทธิของจำเลยบางอย่างได้อีกด้วย ซึ่งเป็นอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้ให้อำนาจศาลไว้เป็นพิเศษซึ่งเรียกกันว่า “คำสั่งผนวกโทษ” เช่น

พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๖๒ บัญญัติว่า “ในคดีที่ผู้บังคับต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น ๆ เกี่ยวกับรณนี้ นอกจากจะได้รับโทษตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ถ้าความปรากฏ

แก้ศาลว่า หากให้ผู้นั้นขับรถต่อไปจากก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้นั้น ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับของผู้นั้นได้”

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “....ในกรณีผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕ คดี หรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติได้”

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “....นอกจากต้องระวังโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๗ ต้องระวังโทษปรับอีกวันละห้าร้อย บาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง สำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวังโทษปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน”

ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๐๘ ทวิ วรรคสี่ บัญญัติว่า “....ในกรณีมีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๕ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย....”

ในเรื่องคำสั่งผนวกโทษนั้นเป็นการที่ศาลออกคำสั่งประกอบกับคำพิพากษา ดังนั้น เมื่อคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว ศาลแขวงก็มีอำนาจใช้คำสั่งผนวกโทษได้

อำนาจศาลแขวงในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องทั้งคดีอาญา ซึ่งแต่เดิมเรียกว่า คดีอาญาสินไหม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ และมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่าศาลแขวงจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีประเภทนี้หรือไม่ เพียงใด

คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เป็นคดีที่มีคำขอให้ศาลลงโทษจำเลยในทางอาญา และมีคำขอให้จำเลยชดเชยความเสียหายในทางแพ่งแก่โจทก์อีกด้วย และในการพิจารณาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญามีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่สำคัญ ดังนี้

มาตรา ๔๓ บัญญัติว่า “คดีลักทรัพย์ ว่างราว ขิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก น้อโกง ยักยอกหรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำผิดนั้น เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาก็ให้เรียกทรัพย์สิน หรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย

มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า “การเรียกทรัพย์สิน หรือราคาคืนความมาตราบก่อน พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับคดีอาญา หรือจะยื่นคำร้องในระยะเวลาใดระหว่างที่คดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นก็ได้

คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์สินหรือราคา ให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา”

จากบทบัญญัติดังกล่าว ในการฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการ สำหรับความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๓ หากคดีนั้นอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว พนักงานอัยการก็มีสิทธิเรียกให้จำเลยคืน หรือให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนผู้เสียหายได้ แม้ว่าราคาทรัพย์สินหรือจำนวนเงินที่ให้ใช้คืนจะเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ก็ตาม ทั้งนี้เพราะเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติให้อำนาจไว้เป็นพิเศษ แต่ในคดีที่พนักงานอัยการมีคำขอให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินเกินกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท แล้ว ผู้เสียหายไม่มีอำนาจขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีส่วนแบ่งได้ แต่คงมีสิทธิขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมได้แต่เฉพาะในคดีส่วนอาญาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะคดีส่วนแบ่งเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง และพนักงานอัยการมีคำขอให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๕๓ แต่ถ้าเป็นกรณีผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง ศาลแขวงจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้หรือไม่ จะต้องแยกพิจารณาอัตราโทษอย่างสูงในคดีส่วนอาญา และทุนทรัพย์ในคดีส่วนแบ่งต่างหากจากกัน กล่าวคือ หากอัตราโทษอย่างสูงในคดีอาญา และทุนทรัพย์ในคดีส่วนแบ่ง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง โจทก์ก็ขอที่จะฟ้องทั้งคดีส่วนอาญาและคดีส่วนแบ่งรวมมาเป็นคดีเดียวกันต่อศาลแขวงได้ โดยต้องเสียค่าขึ้นศาลและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อย่างคดีแบ่งทั่วไป แต่ถ้าคดีส่วนอาญาอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง แต่คดีส่วนแบ่งมีจำนวนทุนทรัพย์เกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงแล้ว โจทก์จะ

ห้องคดีส่วนอาญาและคดีส่วนแพ่งดังกล่าวรวมกันมาเป็นคดีเดียวในศาลแขวงไม่ได้ โดย
โจทก์ต้องฟ้องคดีส่วนอาญากับศาลแขวง และนำคดีส่วนแพ่งไปฟ้องยังศาลที่มีอำนาจต่อไป

อนึ่ง สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๓ ได้กำหนดอัตราโทษไว้ว่า “...ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
สองเท่าของจำนวนเงินที่ระบุในเช็ค...” แต่ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมกำหนดให้
ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ศาลแขวง
จึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
พ.ศ. ๒๔๙๗ ในกรณีที่ระบุจำนวนเงินสั่งจ่ายในเช็คไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หาก
จำนวนเงินที่สั่งจ่ายในเช็คเกิน ๓๐,๐๐๐ บาท แล้ว ก็ไม่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงที่
จะพิจารณาพิพากษาได้

การไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ

การไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพเป็นคดีประเภทหนึ่งที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
มาตรา ๒๒ (๓) กำหนดให้อยู่ในอำนาจพิจารณา และมีคำสั่งของศาลแขวง

การไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพที่ศาลแขวงต้องทำการไต่สวนนั้นมีเฉพาะในกรณี
ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรือ
ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่เท่า
นั้น ไม่รวมถึงกระทำการตายโดยผิดธรรมชาติด้วย

เมื่อมีการตายและพนักงานสอบสวนได้ร่วมกับแพทย์ทำการชันสูตรพลิกศพเสร็จ
แล้ว ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการ แล้วให้
พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลให้ทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตาย
ที่ไหน เมื่อใด และสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใคร
เป็นผู้ทำร้ายเท่าที่จะทราบได้

หลังจากพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลแล้วศาลจะปิดประกาศแจ้งกำหนด
วันที่จะทำการไต่สวนไว้ที่ศาลก่อนวันทำการไต่สวนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และพนักงาน
อัยการมีหน้าที่ต้องแจ้งกำหนดการไต่สวนไปให้ สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน
ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้อนุบาลของผู้ตายทราบเท่าที่จะสามารถทำได้ แล้วให้พนักงาน
อัยการนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่แสดงถึงการตายเข้ามาสืบ

ก่อนการไต่สวนของศาลจะเสร็จสิ้น สาม ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน
ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้อนุบาลของผู้ตาย มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลของเข้ามาซักถาม
พยานที่พนักงานอัยการนำสืบ และนำสืบพยานอื่นได้อีกด้วย ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการ
เองได้ก็มีสิทธิแต่งตั้งทนายความดำเนินการแทนได้

หลังการไต่สวนเสร็จสิ้นแล้ว ศาลจะมีคำสั่งว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน
เมื่อใด รวมทั้งเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย คำสั่งของศาลให้ถึงที่สุด หลังจากนั้นศาลจะส่ง
สำนวนการไต่สวนของศาลไปยังพนักงานอัยการ เพื่อส่งให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนิน
การตามกฎหมายต่อไป.

๕๕๕๕๕๕๕๕๕๕

บทที่ ๓

วิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

จากเจตนารมณ์ในการจัดตั้งศาลแขวงก็เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีใน
อำนาจศาลแขวงเสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาทุกขั้นตอน
ในศาลแขวงจึงต้องกระทำโดยรวบรัดรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ
ประชาชน ดังจะได้กล่าวโดยลำดับต่อไป

การจับกุม

การจับกุมผู้กระทำความผิดนั้น โดยหลักทั่วไปแล้วจะต้องมีหมายจับ พนักงานฝ่าย-
ปกครองหรือตำรวจจะจับกุมผู้ใดโดยไม่มีหมายจับไม่ได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นที่ทำให้พนักงาน
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถจับกุมได้โดยไม่ต้องมีหมายจับอยู่หลายประการ คือ

๑. เมื่อบุคคลนั้น ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๐

๒. เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์
อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือ วัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจ
ใช้ในการกระทำความผิด

๓. เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี

๔. เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้น ได้กระทำความผิดและแจ้งด้วยว่า ได้
ร้องทุกข์ ไว้ตามระเบียบแล้ว

๕. เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย
แต่ต้องเป็นกรณีที่อาจออกหมายจับ ได้หรือจับ ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา

การจับกุมนอกจากจะกระทำโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแล้ว ในบางกรณีราชฎีกามีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้ คือ

๑. ในกรณีที่ได้รับการร้องขอความช่วยเหลือ จากเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ

๒. ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซึ่งหน้า และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การจับกุม อาจกระทำได้ในสถานที่ทั่วไป แต่ก็มีสถานที่บางแห่งกฎหมายได้บัญญัติห้ามมิให้ทำการจับกุมแม้จะมีหมายจับก็ตาม สถานที่ดังกล่าว คือ

๑. ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะ ได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันว่าด้วยการจับในที่รโหฐาน

๒. ในพระราชวัง หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสี หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่ นอกจากจะ ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน

ผู้ต้องหา

ผู้ต้องหา หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ตามกฎหมาย ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวอยู่มีสิทธิ ดังนี้

๑. พบและปรึกษากับทนายความสองต่อสอง

๒. ได้รับการเยี่ยมตามสมควร

๓. ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็ว เมื่อเกิดการเจ็บป่วย

อนึ่ง ตามกฎหมายได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับตัวผู้ต้องหาไว้ ต้องแจ้งถึงสิทธิต่าง ๆ ดังกล่าวให้แก่ผู้ต้องหาทราบ

จำเลย

จำเลย หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด และตามกฎหมายจำเลยที่ถูกฟ้องต่อศาลแล้วมีสิทธิ ดังนี้

๑. แต่งทนายความแตกต่างกันให้ในชั้นได้ส่วนมูลฟ้อง หรือชั้นพิจารณาในศาลชั้นต้น ตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

๒. พุดจากกับทนายความ หรือผู้จะเป็นทนายความสองต่อสอง

๓. ตรวจสอบจำนวนการไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาของศาลและคดีสำเนา หรือ
ของสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม

๔. ตรวจสอบสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และตัวสำเนา หรือถ่ายรูปลิงนิง ๆ

การมีคดีฟ้อง

การมีคดีฟ้องเป็นวิธีการพิเศษที่มีบัญญัติไว้เฉพาะ ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
แขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ เท่านั้น การมีคดีฟ้อง-
เป็นวิธีการเร่งรัดให้โจทก์ฟ้องผู้ต้องหาโดยเร็ว เพื่อผู้ต้องหาในคดีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ
จะได้ไม่ต้องตกอยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีเป็นเวลานานเกินสมควร ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิ
และเสรีภาพของประชาชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง เมื่อจับกุมผู้ต้องหาได้แล้ว
พนักงานสอบสวนจะต้องส่งจำนวนการสอบสวนพร้อมกับตัวผู้ต้องหา ไปยังพนักงานอัยการ
เพื่อพนักงานอัยการจะได้ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลา ๗๒ ชั่วโมง
นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ แต่ไม่ให้เกินเวลาเดินทางตามปกติหน้าตัวผู้ต้องหาจากที่จับมา
ซึ่งทำการของพนักงานสอบสวน จากที่ทำการของพนักงานสอบสวนถึงที่ทำการของพนักงาน
อัยการ และจากที่ทำการของพนักงานอัยการถึงศาลเข้าในกำหนดเวลา ๗๒ ชั่วโมงด้วย

ในกรณีเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงให้ทันภายใน
กำหนดเวลา ๗๒ ชั่วโมง พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอมีคดีฟ้อง
ต่อศาลแขวง ทั้งกรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ และกรณีผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้
ปล่อยตัวชั่วคราว

คำร้องขอมีคดีฟ้องที่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการนำมาขึ้นต่อศาลต้อง
ระบุถึง วัน เดือน ปี ที่ผู้ต้องหากระทำความผิด วัน เดือน ปี และเวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ
ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่หรือได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ข้อหาที่ผู้ต้องหากระทำความผิด
ซึ่งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องระบุข้อหาของผู้ต้องหาให้ชัดเจน ผู้ต้องหา
ให้การปฏิเสธมิใช่ให้การรับสารภาพ รวมทั้งเหตุจำเป็นในการสอบสวนที่ขอมีคดีฟ้อง

การยื่นคำร้องขอคัดฟ้อง พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องยื่นต่อศาลแขวงก่อนครบกำหนดระยะเวลา ๗๒ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หากปรากฏว่าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมิได้ยื่นคำร้องขอคัดฟ้องต่อศาลแขวงภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการจะฟ้องคดีนั้นต่อศาลแขวงไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ

นอกจากนี้ในวันที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ทำคำร้องขอคัดฟ้องมายื่นต่อศาลแขวงนั้น พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณีจะต้องนำตัวผู้ต้องหา มาศาลด้วย เพื่อศาลจะได้สอบถามผู้ต้องหาว่าถูกจับกุมตาม วัน เดือน ปี และเวลาที่ปรากฏในคำร้องขอคัดฟ้องหรือไม่ ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อกล่าวหาตามที่ปรากฏในคำร้องขอคัดฟ้องหรือไม่ และผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ รวมทั้งจะคัดค้านการขอคัดฟ้องประการใดหรือไม่ เมื่อศาลแขวงพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเห็นสมควรอนุญาตให้ผู้ต้องหาได้ศาลแขวงก็จะอนุญาตให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอคัดฟ้องได้คราวละไม่เกิน ๖ วัน แต่ต้องไม่เกิน ๓ ครั้ง หลังจากนั้นศาลแขวงก็จะออกหมายจับผู้ต้องหาไว้แล้วนำตัวไปควบคุมในเรือนจำต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างสอบสวน หรือในระหว่างการพิจารณาคำเนินการของพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี มายื่นคำร้องขอคัดฟ้องต่อศาลแขวง ไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหา มาศาลด้วย แต่ต้องระบุในคำร้องขอคัดฟ้องให้ปรากฏชัดเจนว่า ผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวขึ้นสอบสวน และผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ในกรณีศาลแขวงก็จะพิจารณาเหตุจำเป็นตามคำร้องขอคัดฟ้อง หากเห็นว่ามีความเห็นสมควรแล้วก็จะอนุญาตให้ผู้ต้องหาได้คราวละไม่เกิน ๖ วัน แต่ต้องไม่เกิน ๓ ครั้ง และในกรณีศาลแขวงจะไม่ออกหมายจับผู้ต้องหา

บางกรณีด้วยเหตุจำเป็นในการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะขอมาในคำร้องขอคัดฟ้องเพื่อขอรับตัวผู้ต้องหา ไปควบคุมตัวไว้เองก็ได้ ซึ่งเมื่อศาลแขวงอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคัดฟ้องได้แล้ว หากศาลแขวงเห็นสมควรก็จะอนุญาตให้พนักงานสอบสวนรับตัวผู้ต้องหาไปควบคุมตัวไว้เองได้ ในกรณีนี้หากผู้ต้องหาประสงค์จะขอให้ปล่อยตัว

ชั่วคราวจะต้องมายื่นคำร้องต่อศาลแขวง ซึ่งหากศาลแขวงพิจารณาเห็นว่าผู้ต้องหาสมควรได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ศาลแขวงก็จะมีคำสั่งอนุญาตแล้วแจ้งให้พนักงานสอบสวนรับตัวผู้ต้องหาไว้ควบคุมปล่อยผู้ต้องหาต่อไป

ในกรณีผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหามาศาลแขวงได้ เพราะผู้ต้องหาป่วย ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขออนุญาตศาลแขวงรวมมาในคำขอสมัครฟ้องให้ศาลแขวงออกหมายจับผู้ต้องหา โดยมีพยานหลักฐานประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลแขวง ในเหตุที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหามาได้ ในทางปฏิบัติเพียงแต่นำใบรับรองแพทย์มาแสดงก็ถือว่าเป็นหลักฐานที่เพียงพอแล้ว เมื่อศาลแขวงเห็นสมควรอนุญาตให้สมัครฟ้อง ศาลแขวงก็จะออกหมายจับผู้ต้องหาเท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้สมัครฟ้อง

การขอสมัครฟ้องในคราวที่ ๒ ที่ ๓ ก็ปฏิบัติเหมือนกับการขอสมัครฟ้องคราวแรก หลังจากมีการสมัครฟ้องครบ ๓ ครั้งแล้ว หากมีเหตุจำเป็นในการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องขอให้ศาลแขวงอนุญาตให้สมัครฟ้องต่อไป พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอสมัครฟ้องต่อศาลแขวงโดยอ้างเหตุที่จำเป็น พร้อมกับนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล กรณีศาลจะทำการไต่สวนพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาว่ามีเหตุจำเป็นที่สมควรอนุญาตให้สมัครฟ้องผู้ต้องหาต่อไปหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อครบสมัครฟ้อง ๓ ครั้งแล้ว ศาลแขวงมีอำนาจอนุญาตให้สมัครฟ้องต่อไปอีกได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง และคราวละไม่เกิน ๖ วัน ซึ่งหากพนักงานกำหนดดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการก็จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลแขวงไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ

การสอบสวน

สำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง เมื่อปรากฏความผิดเกิดขึ้น แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนจะงดการสอบสวนและจะทำงานถึงเหตุทั้งการสอบสวน หลังจากนั้นจะส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ถ้าเป็นกรณีปรากฏว่ารู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ยังเรียกหรือจับตัวไม่ได้ พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนพร้อมกับทำความเข้าใจว่าควรส่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง และส่งสำนวน

การสอบสวนพร้อมกับความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ส่วนในกรณีที่จับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ ขึ้นสอบสวนผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน กรณีพนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวนต่อไป แต่ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหา มาส่งมอบแก่พนักงานอัยการ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงภายใน ๗๒ ชั่วโมง แต่หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธพนักงานสอบสวนก็จะต้องทำการสอบสวนต่อไป หลังจากสอบสวนเสร็จแล้วก็ต้องทำความเห็นว่าควรส่งฟ้องหรือไม่ แล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การส่งคดีของพนักงานอัยการ

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการอาจสั่งให้ทำการสอบสวน ให้สอบสวนเพิ่มเติม ส่งฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้องได้ เว้นแต่ในคดีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๒๐ กำหนดให้พนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาที่รับสารภาพนั้นต่อศาลแขวง โดยพนักงานสอบสวนไม่ต้องทำการสอบสวนต่อไป และพนักงานอัยการจะต้องฟ้องให้ทันภายใน ๗๒ ชั่วโมง นับแต่เวลาจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ มิฉะนั้นพนักงานอัยการจะฟ้องผู้ต้องหาต่อไปไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ นอกจากนี้ในชั้นคดีฟ้องเมื่อผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้าศาลแขวงพร้อมกับแถลงให้การรับสารภาพต่อศาลแขวง กรณีศาลแขวงจะสั่งไม่อนุญาตให้คดีฟ้องต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการขอคัดฟ้องคราวที่ ๑ หรือคราวต่อ ๆ มาก็ตาม ซึ่งในเรือนเป็นบทบัญญัติพิเศษ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ไม่ต้องได้รับความทุกข์ทรมานในระหว่างต้องคดีนานเกินความจำเป็น

สำหรับคดีที่ผู้ต้องหาปฏิเสธข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนแล้ว หากปรากฏว่าพนักงานอัยการยกเว้นอธิบดีกรมอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง พนักงานอัยการจะต้องรับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งไม่ฟ้องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่อยู่ในท้องที่ต่างจังหวัดมีไข่งรองเทษมหานคร ซึ่งหากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยก็ไม่มีปัญหา หากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับความเห็นสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ก็มีอำนาจแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการได้ แต่

ให้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับความเห็นแย้งของผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังอธิบดีกรมอัยการ เพื่อทำการพิจารณาความเห็นขาดต่อไป ในกรณีอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อพนักงานอัยการยกเว้นอธิบดีกรมอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนกับคำสั่งไม่ฟ้องเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ และหากปรากฏว่าอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ แล้วแต่กรณี ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ก็มีอำนาจแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการได้ แต่ให้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับความเห็นไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อขาด

อนึ่ง เมื่อมีคำสั่งตัดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาแล้ว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนผู้ต้องหาในในเรื่องเดียวกันอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาได้

การฟ้องคดี

โดยทั่วไปแล้วการฟ้องคดีอาญาต้องทำเป็นหนังสือ แต่คดีที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแขวง การฟ้องคดีอาญา ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือแต่เพียงประการเดียว แต่อาจฟ้องด้วยวาจาได้ ในคดีที่ฟ้องด้วยวาจาต่อศาลแขวง หากศาลแขวงเห็นสมควรให้ฟ้องเป็นหนังสือ ศาลแขวงก็มีอำนาจสั่งให้ฟ้องเป็นหนังสือได้ หรือในกรณีที่จำเลยร้องขอให้ฟ้องเป็นหนังสือ ศาลแขวงก็มีอำนาจสั่งให้ฟ้องเป็นหนังสือได้

การฟ้องคดีด้วยวาจา โจทก์จะต้องแจ้งต่อศาลแขวงถึงข้อความ ดังนี้

๑. ชื่อโจทก์
๒. ชื่อที่อยู่และสัญชาติของจำเลย
๓. ฐานความผิด
๔. การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด
๕. ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ และ

๖. มาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

ศาลแขวงจะทำการบันทึกใจความตามคำฟ้องด้วยวาจาไว้เป็นหลักฐาน พร้อม
กับให้โจทก์ จำเลย ลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ

การฟ้องคดีเป็นหนังสือ ต้องปรากฏข้อความ คือ

๑. ชื่อศาลและวัน เดือน ปี
๒. คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด
๓. ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว
นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ
๔. ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย
๕. การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียด
ที่เกี่ยวข้องกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวเนื่องด้วย-
พอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ก็ ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ
ภาพเขียน หรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์หรือติดมา-
ท้ายฟ้อง

๖. อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

๗. ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

การฟ้องคดีด้วยวาจาเป็นบทบัญญัติพิเศษ และมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ และในกรณีที่
ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตามข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนจะ
ต้องนำตัวผู้ต้องหามาส่งพนักงานอัยการโดยมีต้องทำการสอบสวน และพนักงานอัยการจะ
ต้องฟ้องผู้ต้องหาขึ้นต่อศาลแขวงโดยการฟ้องด้วยวาจา วิธีปฏิบัติแล้ว พนักงานสอบสวนจะ
ทำเป็นบันทึกตามแบบลักษณะคำฟ้องโดยย่อ รวมทั้งระบบมาตราตามกฎหมายที่ขอให้
ลงโทษ หลังจากนั้นจะส่งให้พนักงานอัยการตรวจ เมื่อพนักงานอัยการตรวจแล้วเห็นว่าถูก
ต้อง พนักงานอัยการก็จะลงชื่อเป็นโจทก์ แล้วพนักงานอัยการมีหน้าที่จะต้องบันทึกการ
ฟ้องคดีด้วยวาจาตั้งกล่าวมายื่นต่อศาลแขวงด้วยตนเอง พนักงานอัยการจะมอบให้เจ้าพนักงาน
ธุรการ หรือตำรวจนำบันทึกการฟ้องคดีด้วยวาจามายื่นต่อศาลแขวงแทนไม่ได้

เมื่อศาลแขวงรับบันทึกคำฟ้องด้วยวาจาของพนักงานอัยการไว้แล้ว ศาลแขวงก็
จะจดคำฟ้องลงในแบบพิมพ์ของศาลด้วยใจความพอสมควร หลังจากนั้นศาลแขวงจะ

สอบถามผู้ต้องหาว่าจะให้การอย่างไร หากผู้ต้องหายังคงให้การรับสารภาพ ศาลแขวงก็จะ
จดคำให้การรับสารภาพไว้ พร้อมกับทำคำพิพากษา โดยบันทึกคำฟ้องด้วยวาจา คำรับ-
สารภาพของผู้ต้องหาและคำพิพากษาของศาลแขวงจะอยู่ในบันทึกฉบับเดียวกัน แล้วให้
โจทก์ จำเลย ลงชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ แต่ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธต่อศาลแขวง
กรณีศาลแขวงก็จะไม่พิพากษา แต่จะมีคำสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนไป และ
พนักงานอัยการก็จะค้นผู้ต้องหาแก่พนักงานสอบสวนเพื่อทำสำนวนตามกฎหมายต่อไปแล้ว
สรุปสำนวนการสอบสวนทำความเห็นส่งมายังพนักงานอัยการ หากพนักงานอัยการเห็นควร
ส่งฟ้องผู้ต้องหาจะทำคำฟ้องเป็นหนังสือส่งมายังศาลแขวง เมื่อศาลแขวงได้รับคำฟ้องจาก
พนักงานอัยการแล้ว ศาลแขวงก็จะสอบถามจำเลยอีกครั้งว่า จำเลยจะให้การอย่างไร หาก
จำเลยให้การรับสารภาพศาลแขวงก็จะพิพากษาคดีเลยโดยไม่ต้องทำการสืบพยาน แต่หาก
จำเลยปฏิเสธก็จะมีกรสืบพยานโจทก์ จำเลย จนเสร็จการพิจารณาแล้วศาลแขวงก็จะทำ
คำพิพากษา

อนึ่ง ปัจจุบันได้มีการเปิดสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ ๑๗
สิงหาคม ๒๕๓๓ และมีที่ทำการอยู่ในตัวอาคารศาลจังหวัดลพบุรี สำนักงานคุมประพฤติ
ถูกจัดตั้งขึ้นจากแนวความคิดที่ต้องการปกป้องสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ภารกิจหลัก
ของพนักงานคุมประพฤติคือการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจ
ของศาลในการลงโทษจำเลย ว่าควรจะลงโทษจำเลยอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับจำเลยเป็น
รายบุคคลไป และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเฉพาะรายให้กลับตนเป็นพลเมืองที่ดี
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ หรือไม่กลับกระทำความผิดอีก ซึ่งในทางปฏิบัติของ
ศาลแขวงในบางคดี แม้ว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพก็ตาม แต่ถ้าหากศาลแขวงเห็นว่า
สมควรจะให้พนักงานคุมประพฤติออกไปทำการสืบเสาะและพินิจจำเลย เพื่อศาลจะได้
ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวจำเลย เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจในการ
ลงโทษจำเลยแล้ว ศาลแขวงก็จะไม่ทำคำพิพากษาในวันที่สอบถามคำให้การของจำเลย
แต่จะเลื่อนการพิพากษากลับไปเพื่อรอรายงานการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติ
ในระหว่างที่ศาลแขวงจะยังจำเลยไว้หรืออนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวก็ได้

คำให้การของจำเลย

คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง จำเลยสามารถให้การไม่ว่าจะเป็นคำให้การรับสารภาพหรือให้การปฏิเสธก็ตาม เป็นหนังสือก็ได้ หรือด้วยวาจาก็ได้ แต่ในกรณีที่จำเลยไม่ยอมให้การตามกฎหมายให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

การพิจารณาของศาลแขวง

ศาลแขวง ได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาด้วยแนวความคิดที่ต้องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยให้ผู้กระทำความผิดในคดีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ หลุดพ้นออกไปจากการถูกดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมโดยเร็ว เพื่อผู้กระทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ จะได้ไม่ต้องทนทุกข์ทรมานจากการตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยนานเกินสมควร ดังนั้นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลแขวง จึงมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเร็ว การสืบพยานก็กระทำโดยวิธีการเร่งรัด เพื่อให้คดีเสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว

นอกจากนี้ คดีที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลแขวงอาจจะไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยก็ได้ แต่คดีนั้นจำเลยต้องมีนายความว่าความแตกต่างกันให้และจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน ในทางปฏิบัติหากจำเลยประสงค์จะไม่มาฟังการพิจารณาคดีของศาลแขวง หรือมีความจำเป็นที่มาไม่ได้ด้วยประการใด ๆ จำเลยจะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตต่อศาลแขวง เมื่อศาลแขวงอนุญาตแล้ว จำเลยจึงจะไม่ต้องมาฟังการพิจารณาคดีของศาลแขวงได้ แต่อย่างไรก็ตามเพียงเฉพาะการพิจารณาและสืบพยานเท่านั้นที่ศาลแขวงอาจอนุญาตให้จำเลยไม่ต้องมาศาลแขวงได้ แต่ถ้าเป็นการพิพากษาคดีแล้วไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม จำเลยต้องมาฟังคำพิพากษด้วยตนเอง จำเลยจะมอบหมายให้ผู้อื่นมาฟังคำพิพากษาแทนไม่ได้

อนึ่ง แม้ว่าคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงจะเป็นคดีที่มีอัตราโทษไม่สูงก็ตาม หากปรากฏต่อศาลแขวงว่าจำเลยมีอายุไม่เกิน ๑๗ ปี ในวันที่ถูกฟ้องต่อศาลแขวง ก่อนเริ่มพิจารณาศาลแขวงต้องถามจำเลยก่อนว่า จำเลยมีนายความหรือไม่ ถ้าจำเลยไม่มีนายความและจำเลยต้องการนายความ ศาลแขวงก็จะแต่งตั้งนายความให้แก่จำเลย โดยการขอแรงนายความเรียงลำดับตามรายชื่อที่มานับบัญชีเป็นนายความขอแรงที่ศาลแขวง

การพิพากษาของศาลแขวง

การทำคำพิพากษาของศาลแขวงอาจกระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. กระทำด้วยวาจา แต่ให้บันทึกไว้พอได้ใจความ

๒. เรียงคำพิพากษาศาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ ซึ่งต้องปรากฏข้อความดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

- ชื่อศาล และวัน เดือน ปี
- คดีระหว่างใครโจทก์ ใครจำเลย
- เรื่อง
- ข้อหาและคำให้การ ยกเว้นคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ
- ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ ยกเว้นคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ
- เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ยกเว้นคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ
- บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ
- คำขานคำให้การฟ้องหรือลงโทษ
- คำวินิจฉัยของศาลแขวงในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง

การอุทธรณ์

คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง เมื่อศาลแขวงมีคำพิพากษาแล้ว คู่ความย่อมสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อกฎหมายได้เสมอ ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา

แต่ถ้าเป็นการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาแล้ว ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๒๒ ได้กำหนดไว้ว่า ในคดีอาญาห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่

๑. คดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก หรือลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก
๒. คดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอกการลงโทษไว้
๓. คดีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอกการกำหนดโทษไว้

๔. คดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาท

คดีอาญาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๒๒ นั้น ถ้าหากผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงข้อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้งในศาลแขวงพิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์ และอนุญาตให้อุทธรณ์ หรืออธิบดีกรมอัยการ หรือพนักงานอัยการที่อธิบดีกรมอัยการได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในอุทธรณ์ว่า มีเหตุอันสมควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัยแล้ว คู่ความก็สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงในปัญหาข้อเท็จจริงได้

ส่วนการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีแพ่ง ย่อมไม่อาจกระทำได้ เพราะต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ เว้นแต่ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีนั้น ในศาลแขวงได้ทำความเห็นแย้งไว้ หรือได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือถ้าไม่มีความเห็นแย้งหรือคำรับรองเช่นนั้น ต้องได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาแล้วแต่กรณี

การยื่นอุทธรณ์ในคดีแพ่ง ต้องทำอุทธรณ์เป็นหนังสือแล้วนำมายื่นต่อศาลแขวงที่พิพากษาคดีภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่ศาลแขวงที่พิพากษาคดีได้อ่านคำพิพากษา และคู่ความที่อุทธรณ์จะต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แต่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษามาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ด้วย ส่วนการยื่นอุทธรณ์ในคดีอาญาให้ยื่นต่อศาลแขวงที่พิพากษาคดีภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านคำพิพากษา หรือถ้าได้ว่าได้อ่านคำพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

การฎีกา

การฎีกาคำพิพากษาของศาลแขวงในคดีแพ่งคงเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ส่วนคดีอาญาก็เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพราะตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มิได้มีบทบัญญัติในเรื่องการฎีกาไว้เป็นพิเศษ

บทที่ ๔

สถิติคดีของศาลแขวงลพบุรี

สถิติคดีแพ่ง

ตาราง ๑ สถิติแสดงจำนวนคดีแพ่งจำแนกตามปี

ปี	คดีแพ่ง (คดี)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๑๘	
๒๕๒๓	๓๐	
๒๕๒๔	๕๕	
๒๕๒๕	๕๗	
๒๕๒๖	๖๔	
๒๕๒๗	๕๙	
๒๕๒๘	๘๔	
๒๕๒๙	๔๖	
๒๕๓๐	๗๗	
๒๕๓๑	๕๕	
๒๕๓๒	๖๐	
๒๕๓๓	๑๔	๖ เดือนแรกของปี
เฉลี่ย	๕๒.๔๑	

ตาราง ๒ สถิติแสดงจำนวนทุนทรัพย์ที่พหุบาทจำแนกตามปี

ปี	จำนวนทุนทรัพย์ พหุบาท (บาท)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๗๓,๗๗๗.๔๐	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๓	๑๖๕,๒๔๖.๒๕	
๒๕๒๔	๓๔๖,๔๗๖.๕๖	
๒๕๒๕	๓๗๖,๑๐๖.๗๐	
๒๕๒๖	๓๖๔,๒๖๔	
๒๕๒๗	๓๗๖,๑๔๗.๗๕	
๒๕๒๘	๔๑๔,๗๙๕.๗๐	
๒๕๒๙	๒๔๒,๙๑๗.๒๓	
๒๕๓๐	๔๓๖,๐๙๓.๘๒	
๒๕๓๑	๓๔๓,๔๓๓.๒๓	
๒๕๓๒	๓๕๙,๑๘๖.๒๓	
๒๕๓๓	๕๕,๘๘๖.๗๐	
เฉลี่ย	๓๐๐,๘๕๑.๕๐	

สถิติคดีอาญา

ตาราง ๓ สถิติแสดงจำนวนการผิดห้องจำแนกตามปี

ปี	ผิดห้อง (เรื่อง)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๑๑๐	
๒๕๒๓	๑๘๒	
๒๕๒๔	๒๕๒	
๒๕๒๕	๒๗๘	
๒๕๒๖	๒๗๖	
๒๕๒๗	๒๓๘	
๒๕๒๘	๒๓๔	
๒๕๒๙	๑๕๒	
๒๕๓๐	๑๕๗	
๒๕๓๑	๑๘๐	
๒๕๓๒	๑๙๙	
๒๕๓๓	๖๓	
เฉลี่ย	๑๙๘.๖๖	๖ เดือนแรกของปี

ตาราง ๔ สถิติแสดงจำนวนคดีอาญาจำแนกตามปี

ปี	คดีอาญา (คดี)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๘๖๗	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๓	๖๙๓	
๒๕๒๔	๑,๐๘๓	
๒๕๒๕	๑,๒๘๖	
๒๕๒๖	๑,๕๔๗	
๒๕๒๗	๑,๔๐๗	
๒๕๒๘	๑,๗๓๖	
๒๕๒๙	๑,๕๐๓	
๒๕๓๐	๑,๖๙๑	
๒๕๓๑	๒,๒๘๔	
๒๕๓๒	๒,๗๑๕	
๒๕๓๓	๑,๔๓๙	
เฉลี่ย	๑,๖๔๐.๘๓	

ตาราง ๕ สถิติแสดงจำนวนจำเลยจำแนกตามปี^๔

ปี	จำนวนจำเลย (คน)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๑,๙๐๓	๖ เดือนแรกของปี ^๔
๒๕๒๓	๑,๗๖๓	
๒๕๒๔	๒,๔๒๖	
๒๕๒๕	๓,๑๑๖	
๒๕๒๖	๓,๘๔๘	
๒๕๒๗	๓,๔๕๐	
๒๕๒๘	๔,๒๗๐	
๒๕๒๙	๓,๓๒๓	
๒๕๓๐	๓,๓๘๗	
๒๕๓๑	๔,๗๖๙	
๒๕๓๒	๔,๖๗๙	
๒๕๓๓	๒,๕๔๙	
เฉลี่ย	๓,๔๖๙.๓๓	

ตาราง ๖ สถิติแสดงจำนวนเงินค่าปรับจำแนกตามปี

ปี	จำนวนเงินค่าปรับ (บาท)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๔๓๗,๗๔๐	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๓	๖๙๒,๑๙๕	
๒๕๒๔	๑,๐๘๑,๙๖๗	
๒๕๒๕	๑,๗๕๒,๑๓๕	
๒๕๒๖	๒,๐๙๗,๖๐๐	
๒๕๒๗	๒,๒๘๐,๐๖๕	
๒๕๒๘	๓,๑๗๙,๓๔๖.๒๕	
๒๕๒๙	๒,๖๙๑,๓๓๐	
๒๕๓๐	๒,๕๓๓,๕๒๐	
๒๕๓๑	๓,๗๒๐,๓๔๕	
๒๕๓๒	๔,๐๕๒,๑๙๐	
๒๕๓๓	๒,๔๑๓,๐๕๕	
เฉลี่ย	๒,๔๔๕,๓๗๘.๕๐	

สถิติได้สวนเข้าสูตรพลิกศพ

ตาราง ๓ สถิติแสดงจำนวนคดีได้สวนชั้นสูตรพลิกศพ จำแนกตามปี

ปี	จำนวน (คดี)	หมายเหตุ
๒๕๒๕	๖	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๖	๒	
๒๕๒๗	๔	
๒๕๒๘	—	
๒๕๒๙	๔	
๒๕๓๐	๔	
๒๕๓๑	—	
๒๕๓๒	๔	
๒๕๓๓	๖	
เฉลี่ย	๓.๔๔	

สถิติการสืบพยาน

ตาราง ๔ สถิติแสดงจำนวนพยานที่มาเบิกความ จำแนกตามปี

ปี	จำนวนพยาน (คน)	หมายเหตุ
๒๕๓๐	๒๕๖	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๓๑	๒๑๔	
๒๕๓๒	๒๑๕	
๒๕๓๓	๕๔	
เฉลี่ย	๑๙๘.๒๕	

สถิติวิเคราะห์

ตาราง ๕ สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีแพ่งกับจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาท
จำแนกตามปี

ปี	คดีแพ่ง (คดี)	ทุนทรัพย์ที่พิพาท (บาท)	อัตราเฉลี่ยต่อ ๑ คดี (บาท)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๑๘	๗๓,๗๗๗.๔๐	๔,๐๙๘.๗๔	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๓	๓๐	๑๖๕,๒๔๖.๒๕	๕,๕๐๘.๒๐	
๒๕๒๔	๕๕	๓๔๖,๔๗๖.๕๖	๖,๒๙๙.๕๗	
๒๕๒๕	๕๗	๓๗๖,๑๐๖.๗๐	๖,๕๙๘.๓๖	
๒๕๒๖	๖๔	๓๖๔,๒๖๔	๕,๖๙๑.๖๒	
๒๕๒๗	๕๙	๓๗๖,๑๔๗.๗๕	๖,๓๗๕.๓๘	
๒๕๒๘	๘๔	๔๑๔,๗๙๕.๗๐	๔,๙๓๘.๐๔	
๒๕๒๙	๔๖	๒๔๒,๙๑๗.๒๓	๕,๒๘๐.๘๐	
๒๕๓๐	๗๗	๔๓๖,๐๙๓.๘๒	๕,๖๖๓.๕๕	
๒๕๓๑	๕๕	๓๔๓,๔๓๓.๒๓	๖,๒๔๔.๒๔	
๒๕๓๒	๖๐	๓๕๙,๑๘๖.๒๓	๕,๙๘๖.๔๓	
๒๕๓๓	๑๔	๕๕,๘๘๖.๗๐	๓,๙๙๑.๙๐	
เฉลี่ย	๕๒.๔๑	๓๐๐,๘๕๑.๕๐	๕,๗๔๐.๓๔	

ตาราง ๑๐ สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีแพ่ง กับคดีอาญาจำแนกตามปี

ปี	คดีแพ่ง		คดีอาญา		รวม	หมายเหตุ
	คดี	ร้อยละ	คดี	ร้อยละ		
๒๕๒๒	๑๘	๒.๐๗	๘๖๗	๙๗.๙๓	๘๘๕	๕. เปรียบเทียบ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึงปี ๒๕๓๓ รวมคดี ไต่สวน ชั้นอุทธรณ์ พลีกศพด้วย ๖ เดือนแรก ของปี
๒๕๒๓	๓๐	๔.๓๒	๖๙๓	๙๕.๖๘	๗๒๓	
๒๕๒๔	๕๕	๕.๐๗	๑,๐๘๓	๙๔.๙๓	๑,๑๓๘	
๒๕๒๕	๕๗	๔.๔๑	๑,๒๓๒	๙๕.๕๙	๑,๒๘๙	
๒๕๒๖	๖๔	๔.๑๓	๑,๕๔๙	๙๕.๘๗	๑,๖๑๓	
๒๕๒๗	๕๙	๔.๑๘	๑,๔๑๑	๙๕.๘๒	๑,๔๗๐	
๒๕๒๘	๘๔	๔.๘๓	๑,๗๓๖	๙๕.๑๗	๑,๘๒๐	
๒๕๒๙	๔๖	๓.๐๕	๑,๕๐๗	๙๖.๙๕	๑,๕๕๓	
๒๕๓๐	๗๗	๔.๕๔	๑,๖๙๕	๙๕.๔๖	๑,๗๗๒	
๒๕๓๑	๕๕	๒.๔๐	๒,๒๘๔	๙๗.๖๐	๒,๓๓๙	
๒๕๓๒	๖๐	๒.๒๐	๒,๗๒๐	๙๗.๘๐	๒,๗๘๐	
๒๕๓๓	๑๔	๐.๙๖	๑,๔๔๕	๙๙.๐๔	๑,๔๕๙	
เฉลี่ย	๕๒.๔๑	๓.๑๘	๑,๖๔๔.๒๕	๙๖.๘๒	๑,๖๙๖.๖๖	

ตาราง ๑๑ สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีอาญา กับจำนวนจำเลย
จำแนกตามปี

ปี	คดีอาญา (คดี)	จำนวนจำเลย (คน)	อัตราเฉลี่ยต่อ ๑ คดี (คน)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๘๖๗	๑,๙๐๓	๒.๑๙	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๓	๖๙๓	๑,๗๖๓	๒.๕๔	
๒๕๒๔	๑,๐๘๓	๒,๔๒๖	๒.๒๔	
๒๕๒๕	๑,๒๘๖	๓,๑๑๖	๒.๔๒	
๒๕๒๖	๑,๕๔๗	๓,๘๔๘	๒.๔๘	
๒๕๒๗	๑,๔๐๗	๓,๔๕๐	๒.๔๕	
๒๕๒๘	๑,๗๓๖	๔,๒๗๐	๒.๔๕	
๒๕๒๙	๑,๕๐๓	๓,๓๒๓	๒.๒๑	
๒๕๓๐	๑,๖๙๑	๓,๓๘๗	๒.๐๐	
๒๕๓๑	๒,๒๘๔	๔,๓๖๙	๑.๙๑	
๒๕๓๒	๒,๗๑๕	๔,๖๗๙	๑.๗๒	
๒๕๓๓	๑,๔๓๙	๒,๕๔๙	๑.๗๗	
เฉลี่ย	๑,๖๔๐.๘๓	๓,๔๖๙.๓๓	๒.๑๑	

ตาราง ๑๒ สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนคดีอาญา กับจำนวนเงินค่าปรับ
จำแนกตามส่วน

ปี	คดีอาญา (คดี)	จำนวนเงิน ค่าปรับ (บาท)	อัตราเฉลี่ยต่อ ๑ คดี (บาท)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๘๖๗	๔๗๓,๗๔๐	๕๔๖.๔๑	๖ เดือนแรกของปี
๒๕๒๓	๖๙๓	๖๙๒,๑๙๕	๙๙๘.๘๓	
๒๕๒๔	๑,๐๘๓	๑,๐๘๑,๙๖๗	๙๙๙.๐๔	
๒๕๒๕	๑๒,๘๖	๑,๗๕๒,๑๓๕	๑,๓๖๒.๔๖	
๒๕๒๖	๑,๕๔๗	๒,๐๙๗,๖๐๐	๑,๓๕๕.๙๑	
๒๕๒๗	๑,๔๐๗	๒,๒๘๐,๐๖๕	๑,๖๒๐.๕๑	
๒๕๒๘	๑,๗๓๖	๓,๑๗๙,๓๔๖.๒๕	๑,๘๓๑.๔๒	
๒๕๒๙	๑,๕๐๓	๒,๖๙๑,๓๓๐	๑,๗๙๐.๖๓	
๒๕๓๐	๑,๖๙๑	๒,๕๓๓,๕๒๐	๑,๔๙๘.๒๓	
๒๕๓๑	๒,๒๘๔	๓,๗๒๐,๓๔๕	๑,๖๒๘.๘๗	
๒๕๓๒	๒,๗๑๕	๔,๐๕๒,๑๙๐	๑,๔๙๒.๕๑	
๒๕๓๓	๑,๔๓๙	๒,๔๑๓,๐๕๕	๑,๖๗๖.๘๙	
เฉลี่ย	๑,๖๔๐.๘๓	๑,๔๔๕,๓๗๘.๕๐	๑,๔๙๐.๓๓	

ตาราง ๑๓ สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนจำเลย กับจำนวนเงินค่าปรับ
จำแนกตามปี^๔

ปี ^๕	จำนวนจำเลย (คน)	จำนวนเงิน (บาท)	อัตราเฉลี่ยต่อ ๑ คน (บาท)	หมายเหตุ
๒๕๒๒	๑,๙๐๓	๔๓๗,๗๔๐	๒๓๐.๐๒	๖ เดือนแรกของปี ^๕
๒๕๒๓	๑,๗๖๓	๖๙๒,๑๙๕	๓๙๒.๖๒	
๒๕๒๔	๒,๔๒๖	๑,๐๘๑,๙๖๗	๔๔๕.๙๘	
๒๕๒๕	๓,๑๑๖	๑,๗๕๒,๑๓๕	๕๖๒.๓๐	
๒๕๒๖	๓,๘๔๘	๒,๐๙๗,๖๐๐	๕๔๕.๑๑	
๒๕๒๗	๓,๔๕๐	๒,๒๘๐,๐๖๕	๖๖๐.๘๘	
๒๕๒๘	๔,๒๗๐	๓,๑๗๙,๓๔๖.๒๕	๗๔๔.๕๗	
๒๕๒๙	๓,๓๒๓	๒,๖๙๑,๓๓๐	๘๐๙.๙๐	
๒๕๓๐	๓,๓๘๗	๒,๕๓๓,๕๒๐	๗๔๘.๐๑	
๒๕๓๑	๔,๓๖๙	๓,๗๒๐,๓๔๕	๘๕๑.๕๓	
๒๕๓๒	๔,๖๗๙	๔,๐๕๒,๑๙๐	๘๖๖.๐๓	
๒๕๓๓	๒,๕๔๙	๒,๔๑๓,๐๕๕	๙๔๖.๖๖	
เฉลี่ย	๓,๔๖๙.๓๓	๒,๔๔๕,๓๗๘.๕๐	๗๐๔.๘๕	

ตาราง ๑๔ สถิติแสดงการเปรียบเทียบเพศของจำเลยในคดีอาญาจำแนกตามปี

ปี	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	หมายเหตุ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๒๕๒๒	๑,๑๑๙	๕๘.๘๐	๗๘๔	๔๑.๒๐	๑,๙๐๓	๖ เดือนแรก ของปี
๒๕๒๓	๑,๑๑๙	๖๓.๔๗	๖๔๔	๓๖.๕๓	๑,๗๖๓	
๒๕๒๔	๑,๖๖๖	๖๘.๖๗	๗๖๐	๓๑.๓๓	๒,๔๒๖	
๒๕๒๕	๑,๘๙๕	๖๐.๘๑	๑,๒๒๑	๓๙.๑๙	๓,๑๑๖	
๒๕๒๖	๒,๗๖๓	๗๑.๘๐	๑,๐๘๕	๒๘.๒๐	๓,๘๔๘	
๒๕๒๗	๒,๒๘๑	๖๖.๑๑	๑,๑๖๙	๓๓.๘๙	๓,๔๕๐	
๒๕๒๘	๒,๖๓๗	๖๑.๗๕	๑,๖๓๓	๓๘.๒๕	๔,๒๗๐	
๒๕๒๙	๒,๑๙๕	๖๖.๐๕	๑,๑๒๘	๓๓.๙๕	๓,๓๒๓	
๒๕๓๐	๒,๓๖๖	๖๙.๘๕	๑,๐๒๑	๓๐.๑๕	๓,๓๘๗	
๒๕๓๑	๒,๙๙๕	๖๘.๕๕	๑,๓๗๔	๓๑.๔๕	๔,๓๖๙	
๒๕๓๒	๓,๑๔๖	๖๗.๒๓	๑,๕๓๓	๓๒.๗๗	๔,๖๗๙	
๒๕๓๓	๑,๕๕๗	๖๑.๐๘	๙๙๒	๓๘.๙๒	๒,๕๔๙	
เฉลี่ย	๒,๒๗๔.๖๖	๖๕.๕๖	๑,๑๙๔.๖๖	๓๔.๔๔	๓,๔๖๙.๓๓	

ตาราง ๑๕ สถิติแสดงการเปรียบเทียบระหว่างคดีการพนัน กับคดีอื่น ๆ จำแนกตามปี

ปี	คดีการพนัน		คดีอื่น ๆ		รวม	หมายเหตุ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๒๕๒๒	๒๗๖	๓๑.๘๓	๕๙๑	๖๘.๑๗	๘๖๗	
๒๕๒๓	๒๕๕	๓๖.๗๙	๔๓๘	๖๓.๒๑	๖๙๓	
๒๕๒๔	๔๔๐	๔๐.๖๒	๖๔๓	๕๙.๓๘	๑,๐๘๓	
๒๕๒๕	๕๔๕	๔๒.๓๗	๗๔๑	๕๗.๖๓	๑,๒๘๖	
๒๕๒๖	๗๐๘	๔๕.๗๖	๘๓๙	๕๔.๒๔	๑,๕๔๗	
๒๕๒๗	๖๗๕	๔๗.๙๔	๗๓๒	๕๒.๐๖	๑,๔๐๗	
๒๕๒๘	๑,๐๒๓	๕๘.๙๒	๗๑๓	๔๑.๐๘	๑,๗๓๖	
๒๕๒๙	๙๖๔	๖๔.๑๓	๕๓๙	๓๕.๘๗	๑,๕๐๓	
๒๕๓๐	๑,๑๐๗	๖๕.๔๖	๕๘๔	๓๔.๕๔	๑,๖๙๑	
๒๕๓๑	๑,๖๔๐	๗๑.๘๐	๖๔๔	๒๘.๒๐	๒,๒๘๔	
๒๕๓๒	๒,๑๑๔	๗๗.๘๖	๖๐๑	๒๒.๑๔	๒,๗๑๕	๖ เดือนแรก
๒๕๓๓	๑,๐๓๙	๗๒.๒๐	๔๐๐	๒๗.๘๐	๑,๔๓๙	ของปี
เฉลี่ย	๙๘๕.๔๑	๖๐.๐๕	๖๕๕.๔๒	๓๙.๙๕	๑,๖๔๐.๘๓	

วิเคราะห์สถิติ

ศาลแขวงลพบุรี ได้พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในปี ๒๕๒๒ จำนวน ๑๘ เรื่อง หลังจากนั้นจำนวนคดีแพ่งได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๘๔ เรื่อง ในปี ๒๕๒๘ แต่เมื่อเกิดเกณฑ์เฉลี่ยตั้งแต่ปี ๒๕๒๒-๒๕๓๓ แล้ว ปรากฏว่า ศาลแขวงลพบุรีมีคดีแพ่งเฉลี่ยปีละ ๕๒.๔๑ คดี (ตาราง ๑) และมีจำนวนทุนทรัพย์เฉลี่ยปีละ ๓๐๐,๘๕๑.๕๐ บาท (ตาราง ๒) หรือจำนวนทุนทรัพย์โดยเฉลี่ยคดีละ ๕,๗๔๐.๓๔ บาท (ตาราง ๙)

ระหว่างปี ๒๕๒๒-๒๕๓๓ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการได้มาขอตั้งฟ้องต่อศาลแขวงเฉลี่ยปีละ ๑๙๘.๖๖ เรื่อง (ตาราง ๓) ส่วนคดีอาญาพนักงานอัยการและผู้เสียหายได้ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแขวงลพบุรีคดีเฉลี่ยปีละ ๑,๖๔๐.๘๓ เรื่อง (ตาราง ๔)

สำหรับจำนวนคดีแพ่งกับจำนวนคดีอาญา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว ปรากฏว่า จำนวนคดีแพ่งมีเพียงร้อยละ ๓.๑๘ ของคดีทั้งหมด ส่วนคดีอาญามีจำนวนร้อยละ ๙๖.๘๒ ของคดีทั้งหมด (ตาราง ๑๐) ซึ่งแสดงว่า ศาลแขวงลพบุรีได้พิจารณาพิพากษาคดีอาญามากกว่าคดีแพ่ง

คดีอาญาในช่วงระหว่างปี ๒๕๒๒-๒๕๓๓ ปรากฏว่ามียอดจำนวนจำเลยโดยเฉลี่ยปีละ ๓,๔๖๙.๓๓ คน (ตาราง ๕) มียอดเงินค่าปรับเฉลี่ยปีละ ๒,๔๔๕,๓๗๘.๕๐ บาท (ตาราง ๖) ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว ศาลแขวงลพบุรีจะปรับจำเลยในคดีอาญาโดยเฉลี่ยคนละ ๗๐๔.๘๕ บาท (ตาราง ๑๓) และในคดีหนึ่ง ๆ จะมีจำนวนจำเลยเฉลี่ยคดีละ ๒.๑๑ คน (ตาราง ๑๑) คิดเป็นเงินค่าปรับเฉลี่ยคดีละ ๑,๔๙๐.๓๓ บาท (ตาราง ๑๒) คดีอาญาที่ศาลแขวงลพบุรีพิจารณาพิพากษามากที่สุด คือ คดีการพนัน ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยปีละ ๖๐.๐๕ ของคดีทั้งหมด และเมื่อจำแนกตามเพศปรากฏว่า จำเลยในศาลแขวงลพบุรีโดยเฉลี่ยแล้วเป็นเพศชายร้อยละ ๖๕.๕๖ ของจำนวนจำเลยทั้งหมดเป็นเพศหญิง ๓๔.๔๔ ของจำนวนจำเลยทั้งหมด ซึ่งแสดงว่า ศาลแขวงลพบุรีพิจารณาพิพากษาคดีที่จำเลยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

นอกจากคดียี่งและคดีอาญาแล้ว ศาลแขวงลพบุรียังพิจารณาคดีอีกประเภทหนึ่ง คือ คดีไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก นับแต่ปี ๒๕๒๒-๒๕๓๓ มีคดีไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพเฉลี่ยปีละ ๓.๔๔ เรื่อง (ตาราง ๗)

อนึ่ง ศาลแขวงลพบุรีได้พิจารณาพิพากษาคดีที่ต้องมีการสืบพยานในศาลแขวงลพบุรีแต่ก็ไม่น้อยนัก นับแต่ปี ๒๕๒๒-๒๕๓๓ ศาลแขวงลพบุรีได้ทำการสืบพยานเฉลี่ยปีละ ๑๙๘.๒๕ ปาก (ตาราง ๘)

พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

พ.ศ. ๒๔๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๕
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลแขวง และให้มีวิธีพิจารณาความอาญาเป็นพิเศษในศาลแขวง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคืบคลานเร็วขึ้น และเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งศาลแขวงตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมขึ้นในทุกจังหวัด ในจังหวัดหนึ่งจะมีศาลแขวงกี่ศาล และมีเขตอำนาจเพียงใด และจะเปิดทำการได้เมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ศาลแขวงที่ได้ตั้งขึ้นก่อนวันพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงมีอยู่ต่อไปและมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

การเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวง ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
นั้นมาใช้บังคับในศาลแขวง แต่ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินั้นบังคับ ให้คง
ใช้กฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา
กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่งบังคับ แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนกฎหมายว่าด้วย
การจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๕ (ยกเลิก)

มาตรา ๖ (ยกเลิก)

มาตรา ๗ ในการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาคดี
พิพากษาได้ เมื่อมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหา
พร้อมด้วยสำนวนการสอบสวน ไปยังผู้ว่าคดี เพื่อให้ผู้ว่าคดียื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทัน
ภายในกำหนดเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงที่นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ แต่มิให้นับเวลาเดินทาง
ตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่จับมายังทำการของพนักงานสอบสวน จากที่ทำการของ
พนักงานสอบสวนและหรือจากที่ทำการของผู้ว่าคดีมาศาล เข้าในกำหนดเวลาเจ็ดสิบสอง
ชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เกิดความจำเป็น ไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดเวลา
ดังกล่าวในวรรคแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือผู้ว่าคดีแล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อ
ขอผิดฟ้องต่อไป ได้อีกคราวละไม่เกินหกวันแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามคราว ในการวินิจฉัย
คำร้องเช่นนั้น ถ้ามีการขอให้ขังผู้ต้องหาด้วย หรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อศาล ให้ศาล
สอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวน
หรือผู้ว่าคดีมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานมาเบิกความประกอบก็ได้

เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบสามคราวแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือผู้ว่า
คดียื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอผิดฟ้องต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตตามขออน
ได้ก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือผู้ว่าคดี ได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความ
ประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ถ้ามีการขอให้ขังผู้ต้องหาด้วย หรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อ
ศาล ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ ในกรณีเช่นนั้นศาลมี
อำนาจสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้คราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองคราว

ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และซักถามพยานก็ได้

มาตรา ๗ ทวิ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหลบหนีจากการควบคุมหรือการขัง มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ต้องหาหลบหนีนั้นเข้าในกำหนดระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗

ในกรณีที่ได้มีการส่งตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดียังศาลทหารหรือศาลคดีเด็กและเยาวชน หากปรากฏในภายหลังว่าผู้ต้องหาไม่ได้อยู่ในอำนาจของศาลทหารหรือศาลคดีเด็กและเยาวชนตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร หรือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนแล้วแต่กรณี และมีการส่งตัวผู้ต้องหามาขังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีในศาลแขวงต่อไปนั้น มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวหรือขังอยู่ตามกฎหมายดังกล่าววันนั้นเข้าในกำหนดระยะเวลาดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๗

มาตรา ๘ ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ที่จะพิจารณาพิพากษาได้นั้น การควบคุมตัวผู้ต้องหาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าวในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง มิได้

ถ้าผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ให้พนักงานสอบสวนหรือผู้ว่าคดีแล้วแต่กรณี นำตัวผู้ต้องหามาส่งศาลพร้อมกับการยื่นคำขอคัดฟ้องและขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ แต่ถ้าผู้ต้องหาป่วยอยู่ในสภาพที่ไม่อาจนำมาศาลได้ ให้พนักงานสอบสวนหรือผู้ว่าคดีขออนุญาตศาล รวมมาในคำขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหา โดยมีพยานหลักฐานประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลในเหตุที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหามาศาลได้ ในกรณีที่ศาลส่งอนุญาตให้คัดฟ้อง ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหา เท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้คัดฟ้องนั้น

ในกรณีที่ผู้ต้องหาตกอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หลังจากศาลอนุญาตให้คัดฟ้องแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหรือผู้ว่าคดีนำตัวผู้ต้องหามาส่งศาลในโอกาสแรกที่จะส่งได้เพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาเท่าระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้คัดฟ้อง

คำขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหา จะขอรวมมาในคำร้องขอคัดฟ้องก็ได้ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปอยู่ในความควบคุมของพนักงาน

ฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามเดิมก็ได้ กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ศาลจะออกหมายจับผู้ต้องหา หรือมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหา ไปอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเกินกว่าเวลาที่กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้มิได้

บทบัญญัติในมาตรา ๙ ไม่กระทบกระทั่งอำนาจของศาลที่จะสั่งให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราว

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ว่าคดีฟ้องคดี เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๗ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ

มาตรา ๑๐ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๑ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒ ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในกรุงเทพมหานคร ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่น ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลขังแล้วแต่กรณี และจัดการหรือส่งการให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจใน กรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดอื่น แยกคำสั่งของพนักงานอัยการให้ส่งสำนวน พร้อมกับความเห็นแย้งกัน ไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชั่งน้ำหนัก แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรับฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรา ๙ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาหรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกา โดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๔ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๕ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๖ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๗ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๘ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙ ในคดีอาญา ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ผู้เสียหายหรือผู้ว่าคดีจะฟ้องด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ แต่ถ้าจำเลยร้องขอหรือศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ฟ้องเป็นหนังสือก็ได้

การฟ้องด้วยวาจานั้น ให้โจทก์แจ้งต่อศาลถึงข้อโจทก์ ข้อที่อยู่ และสัญญาติของจำเลย ฐานความผิด การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจ ข้อหาได้คดีและมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

จำเลยจะให้การด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

ในกรณีที่ฟ้องหรือให้การด้วยวาจา ให้ศาลบันทึกใจความไว้เป็นหลักฐานและให้คู่ความลงชื่อไว้

คำเบิกความของพยาน ให้ศาลบันทึกสาระสำคัญโดยย่อ และให้พยานลงชื่อไว้

มาตรา ๒๐ ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำผู้ต้องหามายังพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวน และให้ฟ้องด้วยวาจา ให้ศาลถามผู้ต้องหาว่าจะให้การประการใด และถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ให้ศาลบันทึกคำฟ้องคำรับสารภาพ และทำคำพิพากษาในบันทึกฉบับเดียวกัน แล้วให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ในบันทึกนั้น ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ให้ศาลสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๑ ให้ศาลแขวงดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งหรือคำพิพากษาจะกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ทำบันทึกไว้พอได้ใจความ

มาตรา ๒๑ ทวิ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๒ ในคดีอาญาห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่

(๑) คดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือให้ลงโทษกักขังแทนโทษ

จำคุก

- (๒) คดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรื้อการลงโทษไว้
 (๓) คดีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รื้อการกำหนดโทษไว้ หรือ
 (๔) คดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท

มาตรา ๒๒ ทวิ ในคดีซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงข้อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลแขวง พิจารณาเห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์และอนุญาตให้อุทธรณ์หรืออรรถฎิกรมอัยการหรือพนักงานอัยการซึ่งอรรถฎิกรมอัยการ ได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในอุทธรณ์ว่ามีเหตุอันควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัยก็ให้รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป

มาตรา ๒๓ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๔ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๕ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๗ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๘ (ยกเลิก)

มาตรา ๒๙ คดีอาญาทั้งหลายซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การดำเนินคดีของพนักงานอัยการ หรือการพิจารณาของศาลก่อนวันใช้วิธีพิจารณาความอาญาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คงเป็นไปตามกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนนั้นจนกว่าจะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

เป็นปีที่ ๑๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ถึง มาตรา ๑๒

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓ คดีอาญาเกินอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาซึ่งศาลแขวงรับฟ้องไว้แล้วหรืออยู่ในระหว่างการไต่สวนมูลฟ้องของศาลแขวง ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงเป็นไปตามกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนนั้นจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

คดีศาลอาญาหรือศาลจังหวัดได้รับฟ้องไว้ในวันหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติ
ใช้บังคับ ถ้าเป็นคดีที่ศาลแขวงได้ออกหมายจับผู้ต้องหาไว้หรือมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว
ให้ถือว่า การออกหมายจับหรือมีคำสั่งปล่อยชั่วคราวของศาลแขวงเป็นการออกหมายจับหรือ
การปล่อยชั่วคราวของศาลอาญาหรือศาลจังหวัดซึ่งได้รับฟ้องไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี

ให้ถือว่าสัญญาประกันเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวตามความในวรรคก่อนที่ทำไว้
ต่อศาลแขวงเป็นสัญญาประกันที่ทำไว้ต่อศาลอาญาหรือศาลจังหวัด แล้วแต่กรณี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถ. ชนนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๑๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

เป็นปีที่ ๒๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ถึง ๑๒

มาตรา ๑๓ ให้ผู้ว่าคดีส่งมอบสำนวนคดีอาญาทั้งหลายซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของผู้ว่าคดี หรือการพิจารณาของศาลแก่พนักงานอัยการให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ว่าคดีมีอำนาจเป็นโจทก์ดำเนินคดีอาญาในศาลแขวงและดำเนินคดีในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาต่อไป จนกว่าจะส่งมอบสำนวนคดีอาญาตามวรรคหนึ่ง และให้ถือว่า การดำเนินคดีของผู้ว่าคดีเป็นการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

เขตอำนาจศาลแขวง

(ตามพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาล ฯลฯ ตามมาตรา ๓ วรรคท้าย
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕)

ลำดับที่	ชื่อศาล	เขตอำนาจ
๑.	ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา	อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน อำเภอบางปะอิน
๒.	ศาลแขวงลพบุรี	อำเภอวังน้อย อำเภออุทัย และอำเภอบางบาล อำเภอเมืองลพบุรี อำเภอโคกสำโรง อำเภอท่าวุ้ง และอำเภอบ้านหมี่
๓.	ศาลแขวงชลบุรี	อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบางละมุง อำเภอบ้านบึง อำเภอพนสนธิคม อำเภอพานทอง และอำเภอศรีราชา
๔.	ศาลแขวงนครราชสีมา	อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอขามทะเลสอ อำเภอโชคชัย อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอบักธงชัย อำเภอสูงเนิน อำเภอครบุรี อำเภอพิมาย และอำเภอเสิงสาง
๕.	ศาลแขวงสุรินทร์	อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอจอมพระ อำเภอปราสาท อำเภอท่าตูม อำเภอศีขรภูมิ และ อำเภอสำโรงทาบ
๖.	ศาลแขวงอุบลราชธานี	อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ อำเภอโขงเจียม อำเภอเดชอุดม อำเภอตระการพืชผล อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอม่วงสามสิบ

ลำดับที่	ชื่อศาล	เขตอำนาจ
๗.	ศาลแขวงอุตรธานี	อำเภอเมืองอุตรธานี อำเภอกุมภวาปี อำเภอเพ็ญ อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอหนองหาน อำเภอกุดจับ อำเภอนากลาง อำเภอโนนสะอาด อำเภอบ้านดุง อำเภอบ้านฝาง และอำเภอหนองวัวซอ
๘.	ศาลแขวงขอนแก่น	อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านไผ่ อำเภอหนองเรือ อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านฝาง และอำเภอชนบท
๙.	ศาลแขวงเชียงใหม่	อำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอสันป่าตอง อำเภอสารภี อำเภอหางดง อำเภอจอมทอง อำเภอเขียงดาว อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอแม่แตง อำเภอแม่ริม อำเภอฮอด
๑๐.	ศาลแขวงลำปาง	อำเภอเมืองลำปาง อำเภอเกาะคา อำเภอห้างฉัตร อำเภองาว อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเถิน อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่พริก อำเภอสบปราบ อำเภอเสริมงาม และอำเภอบ้านเหนือ
๑๑.	ศาลแขวงพิษณุโลก	อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอบางระกำ อำเภอพรหมพิราม อำเภอวังทอง และอำเภอบางกระทุ่ม อำเภอเนินมะปราง อำเภอชาติตระการ และอำเภอนครไทย

ลำดับที่	ชื่อศาล	เขตอำนาจ
๑๒.	ศาลแขวงนครสวรรค์	อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระ อำเภอดาคลี อำเภอท่าตะโก อำเภอพยุหะคีรี อำเภอลาดยาว อำเภอเก้าเสี้ยว อำเภอ- ชุมแสง อำเภอดงขี้เหล็ก อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอไพศาลี และอำเภอหนองบัว
๑๓.	ศาลแขวงราชบุรี	อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอดมชัญญะ อำเภอ- บางแพ อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบ้านโป่ง อำเภอปากท่อ อำเภอโพธาราม และอำเภอ วัดเพลง
๑๔.	ศาลแขวงสุพรรณบุรี	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอบางปลาม้า อำเภออู่ทอง อำเภอ- ศรีประจันต์ และอำเภอสามชูก
๑๕.	ศาลแขวงนครศรีธรรมราช	อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอขนอม อำเภอชะอวด อำเภอท่าศาลา อำเภอลานสกา และอำเภอสิชล
๑๖.	ศาลแขวงสุราษฎร์ธานี	อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอบ้านตาขุน อำเภอบ้านนาสาร อำเภอ- พุนพิน และอำเภอดอนสัก อำเภอคีรีรัฐนิคม และอำเภอเวียงสระ
๑๗.	ศาลแขวงสงขลา	อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอ- สะเตกา อำเภोजะนะ อำเภอนาทวี อำเภอ- ระโนด อำเภอเทพา อำเภอรัษฎา และ อำเภอสตงพระ อำเภอสะบ้าย้อย

หมายเหตุ นับแต่วันประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความ-
อาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเขตศาล เปลี่ยน
แปลงเขตอำนาจศาล ดังนี้

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเขตอำนาจ และวันเปิดทำการของศาล-
แขวงในบางจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๐

๒. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงสงขลา พ.ศ. ๒๕๑๑

๓. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงสงขลา พ.ศ. ๒๕๑๗

๔. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงนครราชสีมา ศาลแขวง
สุรินทร์ ฯลฯ พ.ศ. ๒๕๒๐

๕. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงนครศรีธรรมราช พ.ศ.
๒๕๒๓

๖. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น ศาลแขวง-
พระนครศรีอยุธยา ศาลแขวงพิษณุโลก ศาลแขวงลำปาง ศาลแขวงสงขลา ศาลแขวง
สุราษฎร์ธานี และศาลแขวงอุดรธานี พ.ศ. ๒๕๒๗

๗. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงนครราชสีมา พ.ศ.
๒๕๒๗

๘. พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงอุบลราชธานี พ.ศ.
๒๕๒๗

พระราชบัญญัติ

ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๒๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

เป็นปีที่ ๓๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด สำหรับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ในท้องที่ซึ่งยังมิได้มีศาลแขวงเปิดทำการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ จะให้ใช้บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในท้องที่ใดเมื่อใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในท้องที่ซึ่งยังมิได้มีศาลแขวงเปิดทำการให้นำวิธีพิจารณาความอาญาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัดสำหรับคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔ ในกรณีที่ศาลจังหวัด ศาลอาญาหรือศาลอาญาธนบุรี ยอมรับคดี
ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแขวงไว้พิจารณาพิพากษาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔ แห่งพระ-
ธรรมนูญศาลยุติธรรมให้นำวิธีพิจารณาความอาญาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการ
จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับสำหรับคดีดังกล่าว

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ถำเนห์ กรั้ววิเชียร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณา

ความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐

บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๗

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๑	กรุงเทพมหานคร	มีนบุรี ลาดกระบัง และหนองจอก
๒	กระบี่	เมืองกระบี่ เขาพนม คลองท่อม ปลายพระยา และอ่าวลึก
๓	กาญจนบุรี	เมืองกาญจนบุรี ท่าม่วง ท่ามะกา และพนมทวน
๔	กาฬสินธุ์	เมืองกาฬสินธุ์ กมลาไสย และยางตลาด นอกจากกิ่งอำเภอนามน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และกิ่งอำเภอร่องคำ อำเภอกมลาไสย
๕	กำแพงเพชร	ทุกอำเภอ
๖	จันทบุรี	ทุกอำเภอ
๗	ฉะเชิงเทรา	ทุกอำเภอ
๘	ชัยนาท	เมืองชัยนาท มโนรมย์ สรรคบุรี และสรรพยา
๙	ชัยภูมิ	ทุกอำเภอ
๑๐	ชุมพร	ทุกอำเภอ
๑๑	เชียงราย	เมืองเชียงราย เชียงแสน เทิง ป่าแดด พานแม่จัน แม่สรวย แม่สาย และเวียงป่าเป้า เวียงชัย
๑๒	เชียงใหม่	ฝาง พร้าว และแม่อาว
๑๓	ตรัง	ทุกอำเภอ
๑๔	ตราด	เมืองตราด เขาสมิง และแหลมงอบ
๑๕	ตาก	เมืองตาก ท่าสองยาง บ้านตาก แม่ระมาด แม่สอดและสามเงา

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๑๖	นครนายก	ทุกอำเภอ
๑๗	นครปฐม	เมืองนครปฐม กำแพงแสน นครชัยศรี และ สามพราน
๑๘	นครพนม	เมืองนครพนม ท่าอุเทน ชาติพนม และเรณูนคร
๑๙	นครราชสีมา	บัวใหญ่ ปากช่อง ด่านขุนทด สีคิ้ว และ สูงเนิน
๒๐	นครศรีธรรมราช	ฉวาง เขียวใหญ่ ห้างสง ห้างใหญ่ ปากพนัง พิปูน นาบอน ร่อนพิบูลย์ และหัวไทร
๒๑	นนทบุรี	เมืองนนทบุรี บางกรวย บางบัวทอง บางใหญ่ และปากเกร็ด
๒๒	นราธิวาส	ทุกอำเภอ นอกจากกิ่งอำเภอศรีสาคร และ กิ่งอำเภอสุคีริน อำเภอแว้ง
๒๓	น่าน	ทุกอำเภอ
๒๔	บุรีรัมย์	เมืองบุรีรัมย์ นางรอง ประโคนชัย และ สตึก
๒๕	ปทุมธานี	เมืองปทุมธานี ครองหลวง ชัยบุรี และ สามโคก หนองเสือ
๒๖	ประจวบคีรีขันธ์	เมืองประจวบคีรีขันธ์
๒๗	ปราจีนบุรี	เมืองปราจีนบุรี กบินทร์บุรี โคกบึง บ้าน สร้าง นาดี ประจันตคาม วัฒนานคร ศรีมหาโพธิ สระแก้ว อรัญประเทศ และ วังน้ำเย็น
๒๘	ปัตตานี	ทุกอำเภอ
๒๙	พะเยา	เมืองพะเยา เชียงคำ ดอกคำใต้ ปง และ แม่ใจ จุน

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๓๐	พิจิตร	ทุกอำเภอ นอกจากกิ่งอำเภอเกาะยาว อำเภอเมืองพิจิตร
๓๑	พิจิตร	ทุกอำเภอ
๓๒	พิจิตร	ทุกอำเภอ
๓๓	พิจิตร	วัดโบสถ์
๓๔	เพชรบุรี	เมืองเพชรบุรี เขาย้อย ท่าช้าง บ้านลาด และบ้านแหลม
๓๕	เพชรบุรี	ทุกอำเภอ
๓๖	แพร่	ทุกอำเภอ
๓๗	ภูเก็ต	ทุกอำเภอ
๓๘	มหาสารคาม	เมืองมหาสารคาม กันทรวิชัย โกสุมพิสัย บรบือ นาหว้า และวาปีปทุม
๓๙	แม่ฮ่องสอน	เมืองแม่ฮ่องสอน แม่ลาน้อย และแม่สะเรียง
๔๐	ยะลา	ทุกอำเภอ
๔๑	ยโสธร	เมืองยโสธร คำเขื่อนแก้ว ป่าดุง และมหาชนะชัย นอกจากกิ่งอำเภอค้อวัง อำเภอมหาชนะชัย
๔๒	ร้อยเอ็ด	เมืองร้อยเอ็ด เกษตรวิสัย จตุรพักตรพิมาน วัชบุรี โพนทอง สุวรรณภูมิ พนมไพร เสลภูมิ เมืองสรวง และอาจสามารถ
๔๓	ระนอง	ทุกอำเภอ
๔๔	ระยอง	ทุกอำเภอ
๔๕	ลำพูน	ทุกอำเภอ นอกจากกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอเถิน

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๔๖	เลย	เมืองเลย ภูกระดึง และวังสะพุง นอกจาก กิ่งอำเภอนาคู อําเภอเมืองเลย
๔๗	ศรีสะเกษ	เมืองศรีสะเกษ กันทรลักษณ์ กันทรามย์ ขุนันท์ อุทุมพรพิสัย ขุนหาญ ไพรบึง และ ราชันไศล
๔๘	สกลนคร	เมืองสกลนคร พรรณานิคม และพังโคน กุสุมาลย์ วาริชภูมิ
๔๙	สตูล	ทุกอำเภอ
๕๐	สมุทรปราการ	ทุกอำเภอ
๕๑	สมุทรสงคราม	ทุกอำเภอ
๕๒	สมุทรสาคร	ทุกอำเภอ
๕๓	สระบุรี	ทุกอำเภอ
๕๔	สิงห์บุรี	เมืองสิงห์บุรี อินทร์บุรี ค่ายบางระจัน และ บางระจัน
๕๕	สุโขทัย	ทุกอำเภอ
๕๖	สุราษฎร์ธานี	ไชยา ท่าฉาง และท่าชนะ
๕๗	หนองคาย	เมืองหนองคาย ท่าบ่อ โพนพิสัย และ ศรีเชียงใหม่
๕๘	อ่างทอง	เมืองอ่างทอง ไชโย ป่าโมก โพธิ์ทอง และวิเศษชัยชาญ
๕๙	อุตรดิตถ์	เมืองอุตรดิตถ์ ตรอน ท่าปลา พิชัย และ ลับแล นานาปาด
๖๐	อุทัยธานี	เมืองอุทัยธานี ท้าทัน สว่างอารมณ์ หนอง ขาหย่าง และหนองฉาง

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๖๑	อุบลราชธานี	กุดข้าวปุ้น เขมราฐ พนา ขามเฒ่า เสนางคนิคม ห้วยตะพาน และอำนาจเจริญ
๖๒	ขอนแก่น	พล
๖๓	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร คำชะอี และดอนตาล

พระราชกฤษฎีกา

เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น ศาลแขวงชลบุรี
ศาลแขวงนครราชสีมา ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ศาลแขวงลพบุรี
ศาลแขวงสุรินทร์ ศาลแขวงอุตรธานี และศาลแขวงอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๓๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒

เป็นปีที่ ๔๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น ศาลแขวงชลบุรี ศาลแขวงนครราชสีมา ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ศาลแขวงลพบุรี ศาลแขวงสุรินทร์ ศาลแขวงอุตรธานี และศาลแขวงอุบลราชธานี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น ศาลแขวงชลบุรี ศาลแขวงนครราชสีมา ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ศาลแขวงลพบุรี ศาลแขวงสุรินทร์ ศาลแขวงอุตรธานี และศาลแขวงอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๓๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ศาลแขวงขอนแก่นในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอกระนวน อำเภอเขาสนวนกวาง อำเภอนบพ อำเภอน้ำพอง

อำเภอบ้านฝาง อำเภอบ้านไผ่ ถึงอำเภอภูผาม่าน อำเภอชุมแพ และอำเภอหนองเรือ มีเขตอำนาจในอำเภอชุมแพ อำเภอภูเวียง อำเภอเมืองจัตุมงคล และอำเภออุบลรัตน์ด้วย

มาตรา ๔ ให้ศาลแขวงชลบุรีในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ่อทอง อำเภอบางละมุง อำเภอบ้านบึง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอพนสนิม อำเภอพานทอง และอำเภอศรีราชา มีเขตอำนาจในอำเภอทุกอำเภอ

มาตรา ๕ ให้ศาลแขวงนครราชสีมาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอขามทะเลสอ อำเภอครบุรี อำเภอจักราช อำเภอโชคชัย อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอประทาย อำเภอปักธงชัย อำเภอพิมาย และอำเภอเสิงสาง มีเขตอำนาจในอำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอขามทะเลสอ อำเภอขามสะแกแสง อำเภอครบุรี อำเภอจักราช อำเภอชุมพวง อำเภอโชคชัย อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอปักธงชัย อำเภอพิมาย อำเภอเสิงสาง และอำเภอห้วยแถลง

มาตรา ๖ ให้ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอนครหลวง อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอบางปะอิน อำเภอภาชี อำเภอวังน้อย อำเภอเสนา และอำเภออุทัย มีเขตอำนาจในอำเภอทุกอำเภอ

มาตรา ๗ ให้ศาลแขวงลพบุรีในจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอโคกสำโรง อำเภอท่าม่วง และอำเภอบ้านหมี่ มีเขตอำนาจในอำเภอพัฒนานิคมด้วย

มาตรา ๘ ให้ศาลแขวงสุรินทร์ในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอกาบเชิง อำเภอจอมพระ อำเภอท่าตูม อำเภอปราสาท อำเภอรัตนบุรี อำเภอศีขรภูมิ อำเภอสำโรงทาบ และอำเภอสังขะ มีเขตอำนาจในอำเภอสนมด้วย

มาตรา ๙ ให้ศาลแขวงอุดรธานีในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีเขตอำนาจในอำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอเกล็ดจันทน์ อำเภอกุมภวาปี อำเภอโนนสะอาด อำเภอโนนสัง อำเภอบ้านดุง อำเภอบ้านผือ อำเภอเพ็ญ อำเภอศรีธาตุ อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอหนองวัวซอ และอำเภอหนองหาน มีเขตอำนาจในอำเภอวังสามหมอด้วย

มาตรา ๑๐ ให้ศาลแขวงอุบลราชธานีในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีเขตอำนาจ
ในอำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอโขงเจียม อำเภอเดชอุดม อำเภอตระการพืชผล อำเภอ
พิบูลมังสาหาร อำเภอม่วงสามสิบ และอำเภอวารินชำราบ มีเขตอำนาจในอำเภอบุณฑริก
ด้วย

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกา
นี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ขาดิยาบ ขุนหะวัน
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ โดยที่การ
คมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอบางอำเภอในจังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุดรธานี และ
จังหวัดอุบลราชธานี กับอำเภอซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลแขวงในแต่ละจังหวัดดังกล่าวสะดวกและ
รวดเร็วขึ้นมาก สมควรที่จะขยายเขตอำนาจศาลแขวงออกไปให้คลุมถึงท้องที่อำเภอเหล่านี้นั้น
เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยเสมอภาคและรวดเร็วขึ้น จึงจำเป็นต้อง
ตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญา

ในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐

บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ๗)

พ.ศ. ๒๕๓๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒

เป็นปีที่ ๔๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อให้ศาลจังหวัดต่าง ๆ สามารถนำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัดสำหรับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงซึ่งเกิดขึ้นในบางท้องที่เพิ่มขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกา^๕ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา^๕ให้ใช้บทบัญญัติ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๐ และให้ใช้บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา^๕แทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
นายกรัฐมนตรี

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.co.th)

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๒๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๑	กรุงเทพมหานคร	มีนบุรี ลาดกระบัง และหนองจอก
๒	กระบี่	เมืองกระบี่ เขาพนม คลองท่อม ปลายพระยา และอ่าวลึก
๓	กาญจนบุรี	เมืองกาญจนบุรี ท่าม่วง ท่ามะกา ไทรโยค บ่อพลอย และพนมทวน
๔	กาฬสินธุ์	เมืองกาฬสินธุ์ กมลาไสย ยางตลาด สมเด็จ สหัสขันธ์ ห้วยเม็ก กิ่งอำเภอยางสีสุราช อำเภอกันทรารมย์ นอกจากกิ่งอำเภอนามน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และกิ่งอำเภอร่องคำ อำเภอ กมลาไสย
๕	กำแพงเพชร	ทุกอำเภอ
๖	ขอนแก่น	พล แวงน้อย และหนองสองห้อง
๗	จันทบุรี	ทุกอำเภอ
๘	ฉะเชิงเทรา	ทุกอำเภอ
๙	ชัยนาท	ทุกอำเภอ
๑๐	ชัยภูมิ	ทุกอำเภอ
๑๑	ชุมพร	ทุกอำเภอ
๑๒	เชียงราย	เมืองเชียงราย เชียงแสน เทิง ป่าแดด พาน แม่จัน แม่สรวย แม่สาย เวียงชัย และ เวียงป่าเป้า

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๑๓	เชียงใหม่	ฝาง และแม่อาย
๑๔	ตรัง	ทุกอำเภอ
๑๕	ตราด	ทุกอำเภอ
๑๖	ตาก	เมืองตาก ท่าสองยาง บ้านตาก แม่ระมาด แม่สอด และสามเงา
๑๗	นครนายก	ทุกอำเภอ
๑๘	นครปฐม	ทุกอำเภอ
๑๙	นครพนม	เมืองนครพนม ท่าอุเทน ชาติพนม นาแก บ้านแพง ปลาปาก เรณูนคร และศรีสงคราม
๒๐	นครศรีธรรมราช	ฉวาง เข็ญใหญ่ ท่งสง ท่งใหญ่ นาบอน ปากพนัง พิปูน ร่อนพิบูลย์ และหัวไทร
๒๑	นครราชสีมา	ด่านขุนทด บัวใหญ่ ปากช่อง ประทาย สีคิ้ว และสูงเนิน
๒๒	นนทบุรี	ทุกอำเภอ
๒๓	นราธิวาส	ทุกอำเภอ
๒๔	น่าน	ทุกอำเภอ
๒๕	บุรีรัมย์	เมืองบุรีรัมย์ คูเมือง นางรอง บ้านกรวด ประโคนชัย ลำปลายมาศ และสตึก
๒๖	ปทุมธานี	ทุกอำเภอ
๒๗	ประจวบคีรีขันธ์	เมืองประจวบคีรีขันธ์ กุยบุรี ทับสะแก บางสะพาน ปราณบุรี และหัวหิน
๒๘	ปราจีนบุรี	เมืองปราจีนบุรี กบินทร์บุรี โคกบึง นาดี บ้านสร้าง ประจันตคาม วังน้ำเย็น วังนานคร ศรีมหาโพธิ สระแก้ว และอรัญประเทศ

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๒๙	ปัตตานี	ทุกอำเภอ
๓๐	พะเยา	ทุกอำเภอ
๓๑	พิจิตร	ทุกอำเภอ นอกจากกิ่งอำเภอเกาะยาว อำเภอ- เมืองพิจิตร
๓๒	พิจิตร	ทุกอำเภอ
๓๓	พิจิตร	ทุกอำเภอ
๓๔	เพชรบูรณ์	ทุกอำเภอ
๓๕	เพชรบูรณ์	ทุกอำเภอ
๓๖	แพร่	ทุกอำเภอ
๓๗	ภูเก็ต	ทุกอำเภอ
๓๘	มหาสารคาม	ทุกอำเภอ
๓๙	มุกดาหาร	ทุกอำเภอ
๔๐	แม่ฮ่องสอน	ทุกอำเภอ
๔๑	ยะลา	ทุกอำเภอ
๔๒	ยโสธร	ทุกอำเภอ
๔๓	ร้อยเอ็ด	เมืองร้อยเอ็ด เกษตรวิสัย จตุรพักตรพิมาน ธวัชบุรี ปทุมรัตน์ พนมไพร โพธิ์ชัย โพนทอง เมืองสรวง สุวรรณภูมิ เสลภูมิ หนองพอก และอาจสามารถ
๔๔	ระนอง	ทุกอำเภอ
๔๕	ระยอง	ทุกอำเภอ
๔๖	ลำพูน	ทุกอำเภอ นอกจากกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด	เขตหรืออำเภอ
๔๗	เลย	เมืองเลย ตำบลชัย เชียงคาน ท่าลี่ ภูกระตัง ภูเรือ ปากชม และวังสะพุง
๔๘	ศรีสะเกษ	ทุกอำเภอ
๔๙	สกลนคร	เมืองสกลนคร กุดบาก กุสุมาลย์ คำตากล้า บ้านม่วง พรรณานิคม พังโคน วารินเวศ วาริชภูมิ สว่างแดนดิน ล่องดาว และ อากาศอำนวย
๕๐	สตูล	ทุกอำเภอ
๕๑	สมุทรปราการ	ทุกอำเภอ
๕๒	สมุทรสงคราม	ทุกอำเภอ
๕๓	สมุทรสาคร	ทุกอำเภอ
๕๔	สระบุรี	ทุกอำเภอ
๕๕	สิงห์บุรี	ทุกอำเภอ
๕๖	สุโขทัย	ทุกอำเภอ
๕๗	สุราษฎร์ธานี	ไชยา ท่าฉาง และท่าชนะ
๕๘	หนองคาย	เมืองหนองคาย โขงพิสัย ท่าบ่อ ปากคาด โพนพิสัย และศรีเชียงใหม่
๕๙	อ่างทอง	ทุกอำเภอ
๖๐	อุตรดิตถ์	เมืองอุตรดิตถ์ ตรอน ท่าปลา น้ำปาด พิชัย และลับแล
๖๑	อุทัยธานี	ทุกอำเภอ
๖๒	อุบลราชธานี	กุดข้าวปุ้น เขมราฐ ขานุมาน พนา เสนางคนิคม ห้วยตะพาน และอำนาจเจริญ

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่การ
คมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอซึ่งยังมีได้มีศาลแขวงเปิดทำการหลายอำเภอ กับอำเภอซึ่ง
๔ ๔๕
เป็นท้องศาลจังหวัดบางจังหวัดสะดวกและรวดเร็วขึ้นมาก สมควรให้นำวิธีพิจารณาความ
อาญาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาใน
ศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัดดังกล่าว สำหรับคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่
กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ที่เกิดขึ้นในท้องที่อำเภอซึ่งยังมีได้มีศาลแขวงเปิดทำการดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้ เพื่อ
ให้การพิจารณาคดีเป็น ไปโดยเสมอภาคและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราช-
กฤษฎีกานี้

มารยาทปฏิบัติธรรม

ทำนอง-คำร้อง

เทิ้ม กล้ายบรรเลง

วิกรม เมลาณนท์

เรียบเรียงเสียงประสาน

- (ข.) อารยชาติอาศัยอำนาจอธิปไตย นิติบัญญัติบริ หารตุลาการ จรรโลง สังคมสุขสานต์
บริหารนอภีเสรีชน
- (ข.ญ.) เราเสรีชนพร้อมใจเพื่อเสรีชน
- (ญ.) ตูลาการทางศาลธรรมสถิตย์ สุจริตแจ่มใสในกมล เพียบพร้อม นิติบัญญัติ
และระคนบริสุทธิ์ยุติธรรม
- (ข.ญ.) เรายุติธรรมพร้อมใจเพื่อยุติธรรม
- (ญ.) ยุติธรรมน้อมนำความสุข ให้ไทยนิรทุกข์ทั่วกัน
- (ข.) ยุติธรรมนำความสดใส ชีวติวิไลล้ำเลิศเนติชน ไทยต้องพร้อมพิทักษ์ อนุรักษ
ให้มั่น ยุติธรรมจักประกันเสรี
- (ข.ญ.) ยุติธรรมนำความสดใส ชีวติวิไลล้ำเลิศเนติชน ไทยต้องพร้อมพิทักษ์ อนุรักษ
ให้มั่น ยุติธรรมจักประกันอธิปไตย เราเสรีชน พร้อมใจเพื่อยุติธรรม

ทังมวลเพื่อยุติธรรม

จังหวะบีกิน

เทิ้ม กล้ายบรรเลง

ทำนอง-คำร้อง พรพิรุณ

เรียบเรียงเสียงประสาน

ปลื้มใจ.....หวนระลึกไปถึงวันเริ่มมา โดยบารมีแห่งพระราชา พระเลิศ-
มหाराชแห่งเรา

โอ้พระนาม....พระจุลจอมเกล้ายังแนบเนา พระคุณล้ำค่าสถิตย์เหนือใจเรา
ไทยเทียมเท่าเขาโลกเสรี

ทรงเริ่มกฎเกณฑ์เนื่องนำ ความยุติธรรมต้องมี อิศระแห่งชน ต่างคนมุ่งใน
เสรี ซึ่งควรต้องมีเหมือนกัน

เริ่มศาล.....ทังมวลล้วนงานเพื่อยุติธรรม ชาวไทยพบสุขพ้นทุกข์ โดยพลัน
เพราะเราเท่านั้นเป็นตราชู

เหตุดุติธรรม

จังหวัดชุมพร

ท่านอง-คำร้อง พรพิรุณ

แพรวพรรณ สุทธิรักษ์ ร้อง

กับแล้วทเหตุฉนั้นทุกขุสขุรวมกันเหมือนดั่งน้องพี่ บุกับนงามยุติธรรมนานปี ดำรง
๖๕๔๔ ศกตศรตตราชอุยมนคง

เหตุดความยุติธรรมไว้ คติแห่งใจนค่อเที่ยงตรง ตุจตราชมิเคลอนคลอน
ดำรงสถิตยงทนงหยิ่งในศกตศร

ตุลาการพิทักษ์งานยุติธรรม ความดีกระทำน่าน้อมเปรมปรีดี ความถูกต้อง
๖๕๔๔ ครรลองจรรณเบนแนวทถอปฏิบัติ มีศีลธรรมประจำใจ

เห็นอยงานฉนั้นไม่หวนหนอ ทุกผู้มารอหวังเราช่วยให้ หนักบรเทาอื่น
ค้อยเบาบางไป ดำรงคงไว้คือข้อสัตย์ยุติธรรม

ร่าง “เพลงเราชาวยุติธรรม”

ท่านอง-คำร้อง พรพิรุณ

เพิ่ม กล้ายบรรเลง

เรียบเรียงเสียงประสาน

สร้อย เสียงเพลงบรรเลงเร่เรา นีเพลงของเราชาวยุติธรรม เอ้อละเหย....ลอยมา มา
โค้งแก้วตาให้มาเร่เรา ส่งสายตา เอ้อ....เอ๋ย หวานฉ่ำ แทนถ้อยคำว่ารักปักใจ
อยากรำค่าเอ๋ยอยู่ใกล้ ๆ ไม่รักไม่ใครไม่เป็นไรเจ้าเอ๋ย

ญ. ชายาเจ้าชู้ จะจ้อหาคุ้เคียงรำ ไร่เอ๋ย เอ๋ยน้าบ่า มาแสร้งแต่งคำพรา้ให้ตายใจ
๖๕๔๔ ที่จริงกรูรู้ว่าพมคุ้หมนเวณเปลี่ยนไป มาเรียกให้รำทำเพื่ออะไร ไม่อยากเสียงภัย
ขอลาไปดีกว่า

ข. แม่เอ๋ยแม่สาว พอเห็นหน้าเจ้าก็ฉ่น อยากรำเอ๋ยเอ๋ยคุ้กันคนที่ผูกพัน ร่วมงานกัน
มาอยู่ร่วมกระทรงเดียว มาก้อยมาเกี่ยวคงไม่มีปัญหา เราโหมส้งานเหนื่อยกัน
หนักหนาแล้วเอ๋ย แก้วตาเสียเวลาทำไม

ญ. ถูกข้เอ๋ยถูกข้ดี วันนนี้้องพี่ร่วมขวัญ ร่วมมาเอ๋ยเอ๋ยส้งสรรค์ ร่วมจิตผูกพันเพื่อ
งานกว้างไกล

ข. ช่วยกันจรรโลงงานปัญหาอุปตันสู่ไป

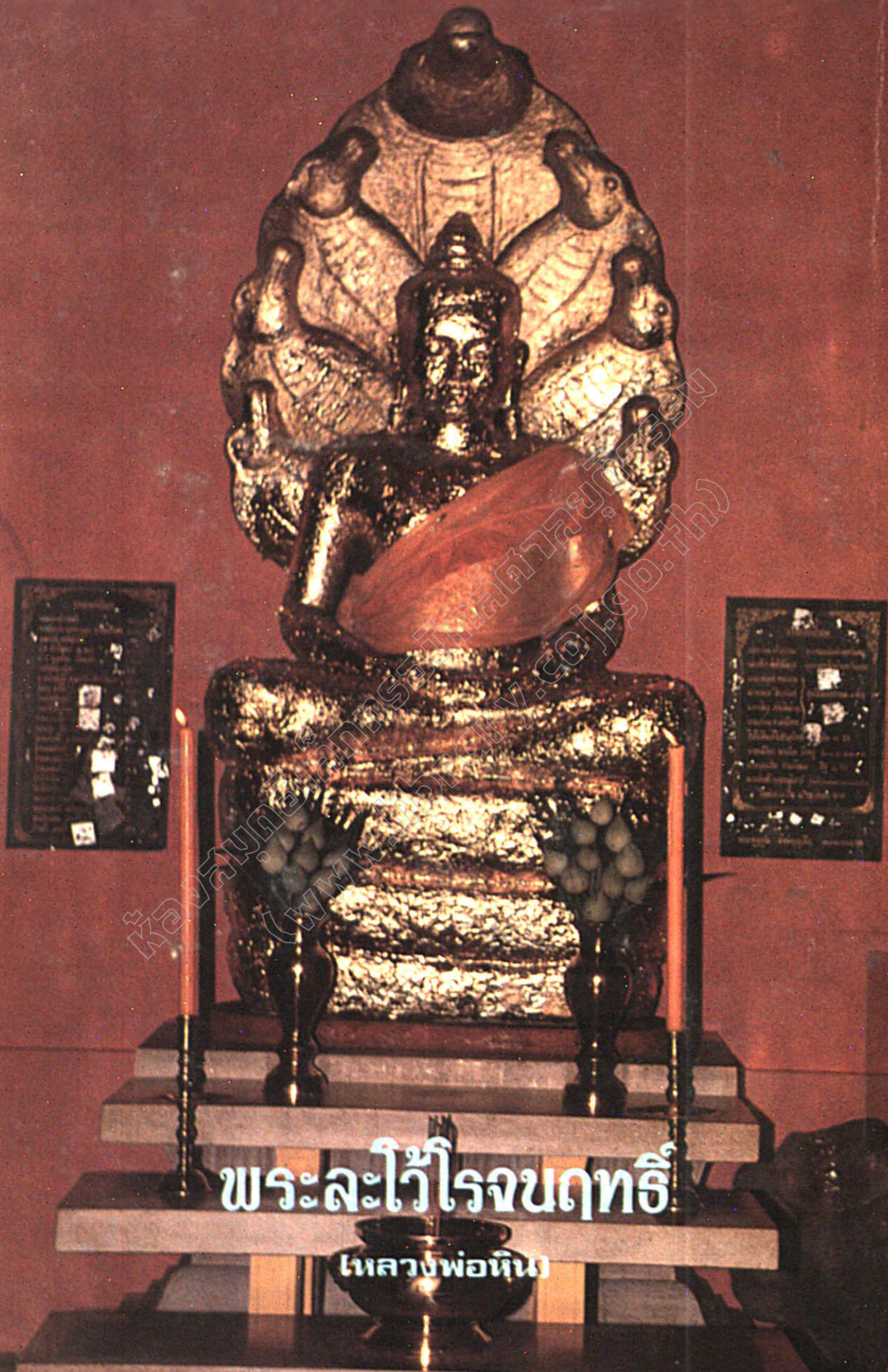
พร้อม ความยุติธรรมจุนค่าโลกไว้ โลกต้องสดใสเพราะน้ำใจของเรา

ประวัติหลวงพ่อกิน

หลวงพ่อกิน เป็นพระพุทธรูปสมัยลพบุรี ปางนาคปรก ขนาดหน้าตักกว้าง ๒ ศอก สูง ๔ ศอก ๓ นิ้ว ทำด้วยหินทราย และประชาชนทั่วไปเรียกท่านว่า “หลวงพ่อกิน” มาแต่ดั้งเดิม ต่อมาภายหลัง ได้มีการขนานนามท่านอีกชื่อหนึ่งว่า “พระละโว้โรจนฤทธิ์”

เดิมหลวงพ่อกินประดิษฐานอยู่วัดพระศรีมหาธาตุ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่สมัยลพบุรี และเป็นพระพุทธรูปองค์เดียวที่มีพุทธลักษณะครบสมบูรณ์ที่ยังเหลืออยู่ในวัดพระศรีมหาธาตุ ประชาชนได้ไปกราบไหว้นมัสการท่านอยู่เสมอ ต่อมา ได้มีคนร้ายลักลอบตัดเศียรท่าน ขณะที่คนร้ายกำลังลงมือตัดเศียรท่านอยู่นั้น ปรากฏว่าคนร้ายเกิดโชคหมตสติตกจากองค์ท่าน พวกคนร้ายที่มาด้วยกันเกิดความกลัวจึงได้พากันหลบหนีไป โดยไม่สามารถตัดเศียรของท่านไปได้ เรื่องนี้ได้มีการโจษขานถึงอภินิหารของท่านตลอดมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ต่อมาคุณกระจำ จ้างกิจ จำศาลแขวงลพบุรี ได้ร่วมกับชาวบ้านอัญเชิญท่านมาประดิษฐานที่บริเวณศาลจังหวัดลพบุรี หลังจากนั้น ได้ร่วมกันบริจาคเงินสร้างซุ้มขึ้นที่บริเวณศาลแขวงลพบุรี เมื่อสร้างซุ้มเสร็จแล้วจึง ได้ร่วมกันอัญเชิญท่านมาประดิษฐานยังที่แห่งใหม่ตามที่ปรากฏเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้.

พระละโว้โรจนฤทธิ์

หลวงพ่อหิน